Nummer 11 Donderdag 17 Maart 1932 32ste Jaargang

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST"

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: Van het Hoofdbestuur. — Jaarverslag van de Vereeniging „Oost en West". — De Koloniale afdeeling op de 26ste Jaarbeurs te Utrecht. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. — II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Nagekomen Berichten. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Ingezonden. — Berichten der Afdeelingen. — Mededeelingen. — Bioscoopnieuws. — Mutatiestaat van 9 tot 16 Maart 1932.

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Officieele mededeeling.

Nederland te Parijs in 1931.

Gedenkboek van de Nederlandsche Deelneming aan de Internationale Koloniale Tentoonstelling.

Uitgave van de Vereeniging „Oost en West".

Onder Redactie van Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., lid van het Hoofdbestuur van „Oost en West".

Reeds hebben hun medewerking toegezegd Mevr. M. C. van Zeggelen en de heeren D. J. Balfoort, Prof. Dr. L. P. le Cosquino de Bussy, Prof. J. C. van Eerde, P. A. J. Moojen, Dr. J. Stroomberg, T. B. Roorda, K. van der Veer, Dr. L. J. van der Waals, Dr. F. C. Wieder, R. Zuyderhoff en G. J. Staal.

Het boek zal worden gedrukt op Kunstdrukpapier en rijk worden geïllustreerd. De prijs zal bedragen f 5.— ingenaaid en f 6.50 in linnen stempelband.

Jaarverslag 1931 van de Vereeniging „Oost en West".

Algemeene toestand.

De algemeene toestand der Vereeniging welke jaren achtereen kon worden aangeduid met een enkel adverbum, meer of minder kort omschreven, eischt thans een andere bepaling. De reden ligt voor de hand. Zij spruit voort uit de huidige ernstige financieele en economische crisis, die haren invloed gelden doet op alle samenstellenden deelen welke dien toestand vormen, factoren immers die, alle, een financieelen kant hebben.

M.a.w. Men zal de algemeene toestand afgeteekend vinden in den stand der geldmiddelen, die dalende is. Men raadplege daarvoor de Jaarrekening; cijfers vervangen vellen letterschrift. Waarbij aangeteekend, dat waar de organisatie onaangetast gebleven is, de Vereeniging met haar nuttig doel en streven, overigens, een gezond beeld vertoont.

Een summiere beschouwing gewijd aan de crisis onder welke de geheele beschaafde wereld gebukt gaat, mag geacht worden in het jaarverslag eener groote vereeniging op hare plaats te zijn. Zonder, als niet dienende, de wetenschappelijke zijde, de financieele en de economische, daarin te betrekken.

Die beschouwing is hier mede op hare plaats zoowel uit hoofde der algemeenheid van het verschijnsel als, en vooral, van wege zijn beteekenis voor Nederland en de beide Indiën, tusschen welke onze Vereeniging een der schalmen is. Deze crisis doordringt met violente kracht het maatschappelijk leven van alle volken, tot in al zijn deelen. Ze is als een tot in de verste uithoeken der aarde verbreiden Londenschen mist. De mist zal optrekken, niemand kan voorzeggen wanneer en hoe; men verkeert daaromtrent in volslagen duister. De crisis is een overgangstijdperk naar nieuwe regelen en normen, dat weet men; op voorspellingen over haar uiteindelijk verloop breekt de stoutste golfslag der verbeelding.

Onder „crisis" wordt gemeenlijk verstaan het hoogtepunt eener ziekte, waarin het proces ten goede keert of ten kwade. Toegepast op de ziekte welke de organen van maatschappij en samenleving teistert, zou bij een wending ten kwade, de chaos intreden met als onoverbiddelijk gevolg, ondergang en dood. Er zijn er niet maar zoo weinigen die de toekomst aldus inzien. Zij voorzien den val van ons werelddeel als weleer dien van het Romeinsche Rijk, maar zien daarbij over het hoofd, dat de wereld sindsdien, ettelijke eeuwen ouder geworden is. Bovenal vergeten zij dat in den onspoed de bron te vinden is waaruit ook levenslust vloeit, in zoover als wij in de gemoedservaring die ons het lijden doet kennen, de drijfveer tot alle ideaalvorming ontdekken. Zij leven onder een geestelijke depressie en ondergaan de verlammende werking van dat geestesbeeld waarvan de afschaduwing een negatie inhoudt van het altijd jonge leven. Hen dreigt het gevaar van verlies aan veerkracht. Zij stellen geen vertrouwen in 's menschen verstandelijke vermogens en in diens goede affecten.

Intusschen, een zienswijze als deze moge af te wijzen zijn, erkend moet worden, dat ze verklaarbaar is, gelet op de feiten van den dag het odium van lichtvaardigheid kan men haar niet opleggen.

Maar, — deze crisis is geen natuurramp tegenover welke de mensch machteloos staat, ze is in haar ontstaan en werking menschenwerk. Dit te verbeteren, in goede banen te leiden, ligt binnen 's menschen machtssfeer. En dit zal men zien geschieden zoodra zal zijn gebleken dat aan die eenige, volstrekt gebiedende voorwaarde voldaan wordt, deze: dat de Wil daartoe aanwezig zij.

Dat hieromtrent ernstigen twijfel heerscht, wijst op een wondeplek en geeft geen hoogen dunk van den zedelijken moed van hen die aan 's werelds loop en niet aan die van de eene of andere natie leiding hebben te geven en van wie, zonder ruggespraak, verwacht wordt zelfstandighed en verantwoordelijkheidsbesef.

Om nu op onze Vereeniging terug te komen. Zij blijft in een goeden uitslag vertrouwen stellen; zij heeft een idealistischen inslag en het ideaal is de verheven kracht die de wereld beweegt. Misschien is de bodem van Pandora's doos waaruit de rampen vlieden en de hoop zichtbaar wordt, bereikt. Hoe dit zij, de Vereeniging versaagt niet en gaat voort met haren arbeid. Coen sprak het woord voor alle tijden „Dispereert niet". En al worden de geldmiddelen schaars, — maar de bron is nog niet opgedroogd — zoodra de dageraad van betere tijden aanbreekt, zal O. en W. zijn vorigen bloei hernemen.

Leden en begunstigers.

Op 1 Januari 1931 bedroeg het aantal leden 4295; aan het einde des jaars 3779, alzoo een teruggang van 516. Wel een markant verschil met 1930. Toen nog een stijging van 140, thans een vermindering met 516.

Ook de begunstigers ontvielen ons grootendeels; slechts een gering aantal kon der Vereeniging getrouw blijven. Aan dezen kleinen kern een woord van oprechten dank voor den meer dan ooit gewaardeerden steun. Daarnaast toch ook onze erkentelijkheid jegens die instellingen, maatschappijen en ondernemingen die jaren achtereen hunnen bijstand verleenden maar die nu, als gevolg der tijdsomstandigheden, zich genoopt zagen dien bijstand of geheel in te trekken of sterk te verminderen.

In dit verband wordt herinnerd aan het vorig jaarverslag, dat over 1930, waaraan het volgende ontleend wordt:

„Wat de begunstigers betreft ontviel ons een enkele aan het einde van het jaar, een voorteeken van de donkere schaduw welke in het tweede halfjaar over de gansche economische wereld zich verspreidde en welker invloed zich ook geducht zal doen gevoelen in onze Vereeniging".

Op deze zinsnede kan in dit verslag deze kantteekening volgen: De donkere schaduw laat nog geen lichtstreep door, de voorspelling — ze was niet moeilijk — is ten volle bewaarheid.

Hoofdbestuur.

In de samenstelling van dit college kwam de volgende wijziging. De heeren mr. J. G. Huyser en J. Franke, onderscheidenlijk leden voor Rotterdam en Groningen, legden hunne functies neer. Eerstgenoemde, de heer mr. Huyser werd vervangen door den heer J. D. Daubanton, terwijl voor den heer Franke nog geen opvolger benoemd was.

Voor Suriname woonde de heer J. H. Wolff, de afdeelings-secretaris aldaar, met verlof in Nederland, de beraadslagingen, als genoodigde bij. Voor Curaçao, de heer W. R. Menkman (plaatsvervangend).

Het aantal afdeelingen bleef constant — 18. — De laatstelijk — in 1930 — aan de Vereeniging

Het moge hard klinken, maar het is daarom niet minder waar: Armoede is geen aanbeveling. (De Zakerwereld)

toegevoegde afdeelingen 't Gooi met zetel Hilversum, Suriname en Curaçao, met zetels te Paramaribo en Willemstad, hebben in den loop van het verslagjaar bewezen, flinke aanwinsten te zijn.

Over hetgeen zoo al in de afdeelingen voorviel kan verwezen worden naar de afzonderlijke verslagen welke als naar gewoonte in het Orgaan der Vereeniging zullen worden opgenomen. Bij de kennisneming daarvan zal blijken dat in menige afdeeling een zeer opgewekt vereenigingsleven heerscht en een krachtige propaganda gevoerd wordt. De afdeeling Twente met zetel Enschedé maakt, met een enkele andere, in dit opzicht een uitzondering. In weerwil van de ijverige pogingen aangewend door het H.B.-lid, den heer J. J. Hansma, om zijne afdeeling uit haren sluimerslaap te wekken, mocht hem dit, tot zijn en ons aller spijt nog niet gelukken.

In de afdeeling Leiden viel in dit jaar een zeldzaam jubileum voor; de secretaris mr. E. Rijke, vervulde 25 jaar zijne functie als zoodanig. Van de zijde van het H.B. werd hem bij die gelegenheid de zilveren Oost en West-medaille toegekend die ter Algemeene Vergadering aldaar door den algemeen voorzitter der Vereeniging, op 20 Juni werd uitgereikt.

De afdeelingen Apeldoorn, Breda, 't Gooi en Nijmegen hebben eigen Informatiebureau of Bibliotheken of beide. Zij die boekwerken als anderszins aan die instellingen willen afstaan, zouden daarmede een goed werk verrichten.

Vertegenwoordiging in Oost-Indië.

De heer Plate bleef ook dit jaar onze Vereeniging daar te lande vertegenwoordigen. En wel op loffelijke wijze. Het is zeker niet aan hem te wijten dat het ledental ook in Oost-Indië, sterk achteruitgeloopen is. Dat het omgekeerde spoedig het geval zal zijn, laat zich niet denken; gelet op de ongunstige tijdsperiode welke doorgemaakt wordt. Onze hoofdvertegenwoordiger beijvert zich echter, sterk het ledental op peil te houden c.q. uit te breiden.

Koloniaal Weekblad.

Op grond van het in de najaars-H.B.vergadering van 1930 genomen besluit, werd met ingang van 1931 een commissie van vaste medewerkers aan het orgaan ingesteld. Die commissie kwam in dit jaar geregeld elken eersten Maandag van de maand bijeen, ter bespreking van alle die zaken, welke het orgaan raakten. Het H.B.-lid, de heer Sandberg, vormt als hare voorzitter, de schakel met het Dagelijksch Bestuur, waardoor een nauw contact met het Bestuur gewaarborgd is. Het nut dezer bijeenkomsten trad allengs meer in het licht. Verbetering van het blad, naar vorm en inhoud blijft voortdurend het streven van het Hoofdbestuur.

Informatie-bureau.

Volgens den leider dier instelling bedroeg het aantal mondelinge en schriftelijke inlichtingen onderscheidenlijk 391 en 392, tegen 497 en 526 in 1930. Het verslag 1930 is verschenen in het K. W. van 30 Juli '31, No. 31 e.v.

Aan den voorraad boekwerken werd toegevoegd een werkje over Curaçao, eene practische handleiding voor dat Gewest, samengesteld door het afdeelingsbestuur aldaar. Een vrij groot aantal der door dit bureau uitgegeven werkjes van verschillenden aard, werd in overeenstemming met het doel waarvoor zij vervaardigd zijn, gratis verspreid.

Leeszaal.

Omtrent de leeszaal vallen geen bijzonderheden te vermelden; het bezoek blijft stationnair, ondanks de keurige inrichting van het lokaal, den grooten voorraad lectuur, de jaarlijksche aanwinst van waardevolle werken, Gedenkboeken, enz.

Het ameublement werd verrijkt met een prachtig stel meubels, een geschenk van mevr. De Vicq—Pabst, aan wie bij dezen onzen dank nog eens herhaald wordt.

Stichtingen, Fondsen, Commissiën.

De in het leven geroepen commissie van vaste medewerkers aan het K.W., is bereids onder de paragraaf Koloniaal Weekblad besproken. Het fonds boekje Indië heeft opgehouden te bestaan; voor de geldelijke verrekening raadplege men de Jaarrekening.

Andere werkzaamheden en verrichtingen.

Het H.B. kwam bijeen op 25 April en 31 October; het Dagel. Bestuur vergaderde geregeld elke week behalve in de zomermaanden. De Algemeene Vergadering te Leiden op 23 Juni met de daaraan verbonden attracties mag zeer geslaagd genoemd worden. De werkzaamheden en verrichtingen waren dit jaar veelvuldig en belangrijk.

Enkele grepen: Het door onze Vereeniging uitgegeven boekwerkje „Onze Overzeesche Gewesten" dat algemeen een vrij gunstige beoordeeling mocht ten deel vallen, werd in meer dan 30.000 ex. op de scholen verspreid, dank zij de welwillende medewerking van het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. In dat boekje was ingelascht de op 21 Mei door den algem. voorzitter der Vereeniging, den heer Zuyderhoff, voor den microfoon uitgesproken rede over de beteekenis in verschillend opzicht van de Intern. Koloniale tentoonstelling te Parijs.

Wat die tentoonstelling aangaat herinnert men zich maar al te goed de catastrophe welke het Nederlandsch Paviljoen getroffen heeft. Evenzoo is het bekend, hoe door onze Vereeniging een Steuncomité Parijs in het leven geroepen is tot inzameling van gelden ter bestrijding der na den brand niet te voorziene onkosten. Die inzameling bracht netto f 53.286.30 op welke gelden, behalve aan de leden van genoemd Comité, mede openbaar verantwoord zijn in het Orgaan der Vereeniging. In de laatste dagen van het verslagjaar werd het bericht ontvangen dat deze gelden niet meer noodig waren voor het doel voor hetwelk zij bijeengebracht zijn, en dat zij derhalve wederom ter beschikking der gevers konden worden gesteld.

Met de voor het H.B. ingestelde actie om onder de militairen hier te lande propaganda te maken voor Indië, waartoe het lid onzer Vereeniging, de Luit.-Kolonel der Milit. Administratie, Mac Kenzie, het initiatief genomen had en waarvoor, door het houden van voordrachten zijn medelid, de Luit.-Kol. v.h. O.I. Leger, de heer L. Maurenbrecher, zijne medewerking had verleend is in dit jaar een aanvang gemaakt.

Het H.B. verleende adhaesie aan de plannen voor een wekelijksch luchtverkeer met Indië.

Aan een beroep van het Bestuur der 3 October-Vereeniging op dezerzijdsche medewerking aan de jaarlijksche feestviering, speciaal aan de Oost en West-optocht, werd met succes gevolg gegeven.

Tot slot een zeer belangrijk punt.

In het laatst van Mei had te Parijs plaats een Congres van de Federatie van Fransche vereenigingen van personen die in de koloniën in eenigerlei betrekking werkzaam geweest waren, met de bedoeling om tot een internationale organisatie te geraken. Tot het bijwonen van dat Congres had men zich, van uit Parijs, allereerst tot onze Vereeniging gewend en door hare tusschenkomst tot andere vereenigingen welke zich op koloniaal gebied bewogen, met dat gevolg, dat behalve O. en W., de Ver. v. Ambten. B.B. in N.-I., de Indische Verlofganger, Bendor en Voorwaarts ten congresse aanwezig waren, alwaar door de Nederl. delegatie de heer Zuyderhoff, algemeen voorzitter van Oost en West, aangezocht werd zitting te nemen in de Commissie voor het uitbrengen van prae-advies om te komen tot een internationale organisatie. De heer Zuyderhoff aanvaardde die benoeming en in een pleinaire vergadering met alle vreemde gedelegeerden werd besloten een zoodanige organisatie tot stand te brengen. Later in Brussel verleende de heer Zuyderhoff met de H.H. Van Sluijs en Merens, zijne medewerking aan de samenstelling der ontwerp-statuten voor de internationale federatie, terwijl onder zijn voorzitterschap eene commissie, na vele vergaderingen, de statuten en het Huish. Reglement vaststelde voor den Bond van Nederl. Kol. Vereenigingen. Dit geschiedde in de laatstgehouden vergadering ten kantore Oost en West op 22 December 1931.

Vermeld zij nog, dat de gezamenlijke opbrengst der Minahassa-loterij netto f 33353.82 bedraagt.

Ook in dit jaar had in ruime mate en bij onderscheidene gelegenheden samenwerking plaats van „O. en W." met andere groote vereenigingen van nationalen aard en vertegenwoordigde het dagelijksch bestuur in pleno of wel een of meer van zijn leden de Vereeniging daar, waar zulks noodig geacht werd. Het zou te ver voeren deze punten uit te werken. Voor bijzonderheden mag verwezen worden naar het K.W. Tenslotte zij nog vermeld, dat de kasgelden en andere bezittingen der Ver., afgescheiden van het onderzoek der Verificatie-commissie, twee malen zijn opgenomen geworden door een gecommitteerde uit het Dagelijksch Bestuur.

Financieele toestand.

Als reeds in den aanhef van dit verslag werd opgemerkt, wordt de algemeene toestand der Vereeniging nagenoeg geheel bepaald door den staat der geldmiddelen. Aangezien de financiën hare draagkracht vormen, zoo valt het licht te begrijpen, dat het H.B. in de gegeven omstandigheden naar bezuiniging streeft en deze reeds voor het komend jaar — 1932 — heeft ingeluid. Voor 't overige baren de geldmiddelen minder zorg dan wel voorzichtigheid hetgeen zich in de Jaarrekening duidelijk afteekent.

Besluit.

Dit verslag wekt indrukken van gemengden aard. De voornaamste zal wel deze zijn dat, gelet op de ongunst der tijden, de Vereeniging er nog niet zoo slecht voorstaat. Voor het tegenwoordige niet en evenmin voor de toekomst. Is het koesteren van optimisme niet zonder bedenking, de neiging om toe te geven aan opwellende sombere gedachten, hoe begrijpelijk ook, behoort een breidel te worden aangelegd, ware het slechts omdat Schwarzscherei tot niets leidt en de zoo noodigen onbevangen blik behouden moet blijven. Maar, wanneer dan aan het slot van dit verslag, als in het voorwoord een hoopvollen toon te beluisteren valt, dan kan die toonhoogte alleen behouden blijven, wanneer, ook in onze Vereeniging, aan dezen eenigen gebiedenden eisch voldaan wordt, dat allen die tot haar in verbinding staan, den vasten wil toonen haar vooruit te brengen.

In den bekenden Meizang van Gorter heet het: „Een nieuwe lente, een nieuw geluid". De lente nadert, dieren- en plantenwereld leven op en de vogels zullen de nieuwe periode aankondigen. Moge alsdan in die andere wereld ook een nieuw geluid, een beter dan tot dusver vernomen, weerklinken.

Een woord van dank eindelijk aan allen die op eenigerlei wijze aan de Vereeniging verbonden, in het afgeloopen jaar, hunne krachten te hare bate hebben aangewend.

Exploitatierekening 1931.

Ultimo December	*Debet.*	
Propaganda		f 2428,10
Onkosten:		
Salarissen, enz.	f 4203,—	
Huishuur	„ 2000,40	
Kantoorbenoodigdheden	„ 236,13	
Schrijfloon	„ 2,75	
Porti, Telegrammen, enz.	„ 195,35	
Reiskosten	„ 262,65	
Receptiekosten	„ 257,95^5	
Electriciteit	„ 24,10	
Telefoon	„ 154,90	
Brandstoffen	„ 76,20	
Aanschaffing en Onderhoud	„ 313,03	
Diversen	„ 51,05^5	
		„ 7777,36
Hoofdvertegenwoordiger O. I.		„ 1430,39
Koloniaal Weekblad		„ 2859,23
Leeszaal		„ 472,05
Lidmaatschappen		„ 180,15
Inlichtingendienst		„ 1017,58
Interest		„ 1689,21
Studie-Commissie		„ 6,26
Afschrijving Meubilair		„ 4,62
		f 17864,95
	Credit.	
Regeeringssubsidie		f 1000,—
Bijdragen en Contributies		„ 14765,39
Nadeelig Saldo		„ 2099,56
		f 17864,95

Rapport Verificatie-Commissie.

Aan
het Hoofdbestuur der Vereeniging Oost en West.

De ondergeteekenden, in commissie vereenigd ter verificatie der Jaarrekening 1931, hebben de boeken en verdere bescheiden daarop betrekking hebbende, nagegaan en bevonden, dat de administratie nauwgezet was bijgehouden.

De hierbij overgelegde balans en exploitatiereke-

ning werd in overeenstemming bevonden met de cijfers in grootboek en bijregisters.

De saldi Nederl. Handelmaatschappij en Postgiro stemden overeen met de opgaven dier instellingen.

Voorzoover wij ons door steekproeven daarvan hebben overtuigd, waren de betalingen conform de kwitanties geboekt.

Wij meenen op grond van onze bevinding te mogen adviseeren tot het verleenen van acquit en décharge van den penningmeester voor diens goed beheer.

De Commissie voornoemd,
(w.g.) A. F. J. ROMSWINCKEL
(w.g.) G. W. ERFMANN.

Begrooting 1932.

Regeeringssubsidiën:		
Tehuis voor Ned.-I. bedienden		„ 8200,—
Gedelegeerden Studie-Commissie		„ 9350,—
Vereeniging „Oost en West"		„ 1000,—
Koloniaal Weekblad		„ 1000,—
Interest		„ 850,—
Bijdragen begunstigers	f 2200,—	
Contributie leden	„ 8400,—	
		„ 10600,—
		f 31000,—
Propaganda		„ 1200,—
Dnkosten:		
Salarissen, enz.	f 3800,—	
Huishuur	„ 1730,—	
Kantoorbenoodigdheden	„ 50,—	
Schrijfloon	„ 5,—	
Porti, Telegrammen, enz.	„ 175,—	
Reiskosten	„ 200,—	
Electriciteit	„ 25,—	
Telefoon	„ 165,—	
Brandstoffen	„ 75,—	
Aanschaffing en Onderhoud	„ 50,—	
Diversen	„ 50,—	
		„ 6625,—
Hoofdvertegenwoordiger O.-I.:		
Salaris	f 1080,—	
Propaganda	„ 125,—	
Porti, Schrijfloon, enz.	„ 125,—	
Diversen	„ 20,—	
		„ 1350,—
Koloniaal Weekblad:		
HonorariaSecretaris der Redactie en vaste medewerkers	„ 3200,—	
Diversen (Uitgevers, enz.)	„ 25,—	
		„ 3225,—
Leeszaal		„ 25,—
Lidmaatschappen		„ 25,—
Inlichtingendienst		„ 1000,—
Regeeringssubsidiën:		
Tehuis voor N.-I. bedienden		„ 8200,—
Gedelegeerden Studie-Commissie		„ 9350,—
		f 31000,—

Begrootingsrekening 1931.

Hoofden	Raming 1931 Ontvangsten 1	Raming 1931 Uitgaven 2	Werkelijke Ontvangsten 3	Werkelijke Uitgaven 4	Verschillen Nadeelig 5	Verschillen Voordeelig 6
Ontvangsten:						
Regeeringssubsidiën:						
Tehuis voor N.-I. bedienden	f 8200,—	—	f 8200,—	—	—	—
Gedelegeerden Studie-Commissie	„ 9200,—	—	„ 9200,—	—	—	—
Vereeniging „Oost en West"	„ 1000,—	—	„ 1000,—	—	—	—
Bijdragen leden en begunstigers	„ 14000,—	—	„ 14765,39	—	—	f 765.39
Interest	„ 900,—	—	„ 1034,99	—	—	„ 134.99
Koloniaal Weekblad	„ 1000,—	—	„ 750,—	—	f 2.50	—
Boekje O. Overz. Gewesten:						
Part. bijdragen f 1150,—						
Kapitaal rekening „ 1350,—						
Zie propaganda f 2500,—	„ 2500,—	—	—	—	—	—
Uitgaven:						
Propaganda						
Boekje O. Overz. Gew. f 2500,—						
Overige propaganda „ 2000,—						
f 4500,—	—	„ 4500,—	—	—	—	—
Af. zie boekje O. O. Gew. „ 2500,—						
f 2000,—	—	(„ 2000,—)	—	f 2428,10	„ 428,10	—
Meubilair	—	„ 50,—	—	—	—	„ 50,—
Onkosten salarissen, enz.	—	„ 4200,—	—	„ 4203,—	„ 3,—	—
Huishuur	—	„ 2000,—	—	„ 2000,40	„ 0,40	—
Kantoorbenoodigdheden	—	„ 180,—	—	„ 236,13	„ 56,13	—
Schrijfloon	—	„ 5,—	—	„ 2,75	—	„ 2,25
Porti, telegrammen, enz.	—	„ 200,—	—	„ 195,35	—	„ 4,65
Reiskosten	—	„ 475,—	—	„ 262,65	—	„ 212,35
Receptiekosten	—	„ 180,—	—	„ 257,79^5	„ 77,79^5	—
Electriciteit	—	„ 20,—	—	„ 24,10	„ 4,10	—
Telefoon	—	„ 170,—	—	„ 154,90	—	„ 15,10
Brandstoffen	—	„ 100,—	—	„ 76,20	—	„ 23,80
Aanschaffing en onderhoud	—	„ 50,—	—	„ 313,03	„ 263,03	—
Diversen	—	„ 120,—	—	„ 51,05^5	—	„ 68.94^5
Hoofdvertegenwoordiger in N.-O.						
Salaris	—	„ 1200,—	—	„ 1200,—	—	—
Propaganda	—	„ 300,—	—	}		
Porti, schrijfbeh., enz.	—	„ 300,—	—	„ 230,39	—	„ 444,61
Diversen	—	„ 75,—	—	}		
Koloniaal Weekblad:						
Honoraria Secretaris der Redactie en vaste medewerkers	—	„ 3460,—	—	„ 3274,05	—	}
Losse medewerkers	—	„ 300,—	—	„ 296,78	—	„ 290,77
Diversen (uitgever, enz.)	—	„ 140,—	—	„ 38,40	—	}
Leeszaal	—	„ 450,—	—	„ 472,05	„ 22,05	—
Lidmaatschappen	—	„ 175,—	—	„ 180,15	„ 5,15	—
Inlichtingendienst	—	„ 750,—	—	„ 1017,58	„ 267,58	—
Regeeringssubsidiën:						
Tehuis voor N.-I. bedienden	—	„ 8200,—	—	„ 8200,—	—	—
Gedelegeerden Studie-Comm.	—	„ 9200,—	—	„ 9200,—	—	—
Studie-Commissie	—	—	—	„ 6,26	„ 6,26	—
Effecten (koersverlies)	—	—	—	„ 2724,20	„ 2724,20	—
Afschrijving meubilair	—	—	—	„ 4,62	„ 4,62	—
Saldi	—	—	„ 2099.56	—	—	„ 2099,56
Totaal	f 36800,—	f 36800,—	f 37049,94	f 37049,94	f 4112,41^5	f 4112,41^5

De Alg. Secret.-Penningmeester,
VAN DER BRUGH.

Hoofdbestuur einde 1931.

Namen	Functiën	Woonplaats	Jaar van aftreden	Aanteekeningen
R. Zuyderhoff	Algem. Voorzitter	's-Gravenhage	1932	
F. van Peski	Onder-Voorzitter	„	1934	
F. H. W. J. R. Logeman	Lid	„	1932	
F. H. A. van der Brugh	Alg. Secret.-Penningm.	„	1932	
Jhr. Dr. C. G. S. Sandberg	Lid	„	1933	
M. Garschagen	„	Amsterdam	1932	
Prof. Mr. G. J. Nolst Trenité	„	Amersfoort	1933	
J. C. Baars	„	Apeldoorn	1933	
Mr. J. Huges	„	Arnhem	1932	
Mr. Drs. P. A. F. Blom	„	Bergen op Zoom	1932	
W. H. R. Oxenaar	„	Breda	1932	
Dr. H. H. Zeylstra F.zn.	„	Deventer	1933	
J. J. Hansma	„	Enschedé	1933	
....	„	Groningen	....	
H. P. Deinum	„	Haarlem	1933	
L. F. C. Alers	„	Hilversum	—	
J. A. van Hamel	„	Leiden	1932	
L. Röpcke	„	Nijmegen	1934	
J. D. Daubanton	„	Rotterdam	1934	
H. Somermeijer	„	Utrecht	....	

De Koloniale afdeeling op de 26ste Jaarbeurs te Utrecht.

De Koloniale Tentoonstelling te Parijs in 1931 is oorzaak geweest, dat de Afdeeling Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut op de laatste drie jaarbeurzen geen koloniale afdeeling heeft kunnen gereed maken, en er alleen door den heer Hondius, den leider van den Inlichtingsdienst voor Betrekkingzoekenden in Ned.-Indië is vertegenwoordigd geweest.

Thans is de Koloniale Afdeeling op een zeer fraaie plaats in het nieuwe gebouw herrezen, en wel met een inhoud van algemeene beteekenis.

De aan de Vredenburg-zijde binnenkomende bezoeker vindt aan zijn linkerhand een leeskamer met tijdschriften, stereoscopen etc., aan zijn rechter de expositie, die daar met Suriname begint. Op een kaart ervan geven statistische foto's van verschillend egrootte de onderlinge numerieke verhouding der bevolkingsgroepen weer, alsmede de bevolkingsdichtheid per K.M.², t.w. 1 ziel.

Een klein diorama toont, welke producten voor eigen consumptie en welke voor uitvoer geproduceerd worden. Daarnaast zijn diverse monsters (koffie, hout, bauxiet etc.) aanwezig.

Het overige van de zaal is aan Ned.-Indië gewijd.

In het midden staat een 6 meter lange bevolkingsmaquette van Java, bezet met 1500 poppetjes, welke residentie-gewijze de bevolkingsdichtheid per K.M.² aanwijzen, 1 menschelijk figuur stelt 10 zielen, 1 koetje 20 stuks vee per K.M.² voor. Bijzonder duidelijk komen aldus de verschillende bevolkingsdichtheden en de verhouding ervan tot de veedichtheid aan het licht (tot 700 zielen per K.M.² in Soerabaja, zeer veel vee op Madoera).

Vóór het raam in het midden bevindt zich een productenkaart van den Archipel, ook 6 M. lang, waarop zijn aangegeven de met Europeesche en Inlandsche gewassen beplante oppervlakten, alsmede de exportproducten, die uit de havens uitgevoerd worden.

Statistische figuren erop geven een beeld van de bevolkingsdichtheid op een aantal der belangrijkste gebieden.

Op tafels aan weerszijden dier kaart vóór de ramen liggen de voornaamste uitvoerproducten van Ned.-Indië uitgestald.

Een djati-houten deur van de N.V. Vereenigde Javasche Houthandel Mijen toont, hoe fraai het Javaansch hout zich laat bewerken.

Naast een maquette van een Europeesche woning te Medan staat een maquette van Java, betreffende den Dienst voor Waterkracht en Electriciteit, waarop de waterkracht- en stoomcentrales zijn aangegeven.

Vóór de balustrade staat weder een maquette van Java opgesteld, ditmaal een van drie meter lengte, die een overzichtelijke beeld geeft van het spoor- en autobus-verkeer op dat hoofdeiland van onzen archipel.

Daar schuin tegenover wordt op een maquette van den geheelen Archipel aangegeven, waar aldaar de voornaamste mineralen (welke ook in natura zijn uitgestald) gewonnen worden (petroleum, steenkool, tin, ijzer, mangaan, zwavel, etc.).

Foto's daarop betrekking hebbend, luisteren den wand op.

Na nog een tafel met gebruikskoperwerk, product van de Inlandsche nijverheid in de Vorstenlanden bezichtigd en een blik op de grafische voorstelling aan den wand omtrent den gang van de Ned.-Indische vaste schuld geworpen te hebben, komt de bezoeker bij de spreekkamer der Koloniale Afdeeling, waar de vertegenwoordiger van de Afdeeling Handelsmuseum, de heer Hondius, elke dag aanwezig zal zijn (Maandags, Woensdags, Vrijdags en Zaterdags van 10 tot 16 u.; Dinsdag en Donderdags van 9 tot 12 uur).

Van Week tot Week.

Van Maandag 7 tot Zondag 13 Maart.

De regeering besloot tot geleidelijke indianisatie van het onderwijs voor Inlanders. Het gevolg hiervan zal zijn dat 1300 Nederlandsche onderwijzers vervangen zullen worden door Inlandsche onderwijzers.

*De dir. van Onderwijs heeft den toestand van het onder*wijs te Menado en op Ambon nagegaan, in verband met de bezuinigingsnoodzaak. Thans is de verhouding 1 school op 800 inwoners, (in Nederland 1 op 2000), zoodat beperking noodzakelijk wordt geacht.

*De regeering stond voorloopig f 100.000 toe voor de nor*malisatie van de Soerabaja-rivier. De regeering wil zooveel mogelijk geld beschikbaar stellen voor waterstaatswerken in de directe omgeving van Soerabaja, in verband met de werkverschaffing, alsmede de voedselvoorziening.

De maatregel tot tijdelijk stopzetten van het thuisvaren van marinepersoneel is opgeheven.

In een te Tjimahi gehouden vergadering van Ons Aller Belang is vastgesteld, dat een goed deel van de onderofficieren door de crisis-heffing aan lager wal zal geraken, terwijl nu reeds nood onder hen heerscht. Het hoofdbestuur zal worden verzocht te Bandoeng een gecombineerde spoedvergadering te houden van alle centrale afdeelingen. Hier schijnt spoedig en doeltreffend handelen geboden.

*Ter bevordering van de totstandkoming van de Javaan*sche arbeiderskolonisatie is dr. W. Brox, laatst secretaris der Commissie voor de Volkstelling, ter beschikking van den gouverneur der Oostkust van Sumatra gesteld.

De heer Meyer Ranneft heeft bedankt als lid van de Tweede Begrootingscommissie en van de Oeconomische Commissie, omdat hij deze lidmaatschappen onvereenigbaar acht met zijn voorzitterschap van den Volksraad. In de Begrootingscommissie is in zijn plaats mr. Schrieke, de directeur van justitie, benoemd.

De Regeering heeft bepaald, dat alle assistent-residenten die met verlof vertrekken, zes maanden langer moeten uitblijven op non-activiteits-tractement.

De opbrengst der landsmiddelen bedroeg in December 1931 totaal f 49.200.000 tegen in December 1930 f 63.100.000 waardoor de totale opbrengst der middelen over 1931 bedroeg f 517.700.000 tegen f 631.500.000 over 1930.

De waarde van den *invoer* bedroeg in 1929 f 1.059.000.000, over 1930 f 834.000.000, over 1931 f 549.000.000. De waarde van den *uitvoer* bedroeg in 1929 f 1.443.000.000, over 1930 f 1.203.000.000 en over 1931 f 810.000.00. Behalve de prijsvermindering werd hierbij ook *vermindering van de kwantiteit* opgemerkt. Slechts de opbrengsten van mijnconcessies, weeskamers, schoolgelden, waterleiding en ijkwezen, stegen in 1931 boven de opbrengsten van 1930.

De voorloopige opbrengstcijfers der Staatsspoorwegen op Java over de maanden Januari en Februari 1932 bedragen f 6,334,675, terwijl over hetzelfde tijdvak in 1931 deze cijfers bedroegen f 8,455,297.

*De regeering overweegt op korten termijn een belang*rijke verlaging van de tarieven voor het suikervervoer bij de Staatsspoor- en Tramwegen, over langen afstand.

Sinds het begin van de wereld-depressie zijn 850 van een totaal van 1700 Europeesche employé's op ondernemingen ter Oostkust van Sumatra geleidelijk ontslagen. 60.000 koelie-immigranten zijn gedurende dezelfde periode naar Java teruggekeerd.

Een werkloozenhospitium Huize Elim, onder beheer van het Leger des Heils, met plaats voor 40 personen, is officieel te Medan geopend.

*Het Kantoor van den Arbeid becijferde dat de werk*loosheid onder de Europeanen in particuliere bedrijven steeg van 2400 op ult. December 1931, ongerekend de naar Nederland vertrokkenen o.w. 833 employé's der Bataafsche. Dit beteekent rond 4000 Eur. werkloozen op een totaal van 160.000 Europeesche inwoners of 2½ %!

De Vorstenlandsche Landbouwvereeniging heeft 30 procent reductie voorgesteld van de pachten van alle ondernemingen in alle cultures in de Vorstenlanden, berekend op de volle pachtsom en bijkomende grondhuurkosten. Deze kwestie zal weldra besproken worden met den dir. van B. B.

*Suikerexporteurs hebben 50,000 tons suiker aangebo*den voor onmiddellijke verscheping naar China. Men meent, dat dit slechts een tijdelijke opleving beteekent, veroorzaakt door de verwachte inwer-

kingtreding van de overeenkomst-Chadbourne per 1 April a.s. Gevreesd wordt dat deze opleving waarschijnlijk zal worden gevolgd door een inzinking, zoodra het plan-Chadbourne in werking komt.

*Volgens de zegslieden van de Cubaansche suikerbe-*langen zou een weigering van de Java-suikerproducenten op de conferentie van den Int. Suikerraad van den 15en dezer om de verlaging van de quota voor 1932 te aanvaarden, beteekenen, dat Cuba uit den internationalen suikerraad zou treden. Beteekent dit wellicht ook een toepassing van het bekende principe: „Der Mohr hat seine Schuldigkeit getan. Der Mohr kann gehen? Aan de Suikerconferentie die 15 dezer bijeenkwam te Parijs werd o.m. deelgenomen door den heer Perez als eenig gedelegeerde der Cubaansche suikerindustrie.

De Java-delegatie bestond uit de heeren Hartman, Pauw, Bennink, Wiebenga en Eschauzier.

*De dir. van landbouw, nijv. en han. verklaart, dat dis-*pensatie van artikel 30 van het licentiereglement terzake van den suikeruitvoer hoogstens wordt beperkt tot een enkel incidenteel geval. Van een algemeene gedragslijn is geen sprake. Hij acht dispensatie ook niet in het belang van de betrokkenen.

De indiening van een ontwerp voor de theerestrictie door het Dep. v. Landbouw is in bespreking. De beslissing ligt in Nederland. Het heet dat van Engelsche zijde oppositie tegen restrictie verwacht wordt.

Met de Baloeran zijn naar Nederland vertrokken de heeren Sandkuyl van de Bataafsche en Vreede van de Koloniale Petroleum-Mij., ter bespreking van olieaangelegenheden met den minister.

Den 11en dezer hadden te Londen de onderhandelingen plaats over de rubberrestrictie-kwestie. Ir Luytjes zou daaraan deelnemen en zoowel vóór- als tegen-standers hooren. De bedoeling zijner reis zou niet anders geweest zijn dan in Engeland de moeilijkheden onzer regeering naar voren te brengen en de opvattingen te vernemen, welke in Engeland bestaan over een eventueele beslissing door de Nederlandsche regeering.

Men verneemt, dat Lloyd en Nederland overwegen, de mailbooten naar Nederland weder Zaterdagsnachts te Belawan te doen overblijven voor bevrachting.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Het Parijsche Paviljoen Redivivus.
Ook Boeatan in het Minangkabausche Adathuis??

Was de geheele wereld verleden zomer verbaasd over het verbluffende feit, in hoe korten tijd, na den brand te Vincennes, het Nederlandsche Paviljoen weer in volle glorie herrezen was, hetzelfde zal zich nu herhalen in het Westbroekpark te Scheveningen, waar men sinds verleden week van de uit Parijs overgebrachte stukken weer een dergelijke Indische Tentoonstelling gaat opbouwen.

Nadat dezer dagen door den gemeente-secretaris van 's Gravenhage een persconferentie was bijeengeroepen, waarop daarover de noodige inlichtingen werden gegeven, zijn in alle dagbladen der Residentie uitvoerige, geïllustreerde artikels desbetreffende verschenen, waarin vermeld werd, hoe eenige maanden geleden de gemeenteraad het besluit nam medewerking te verleenen aan een Indische Tentoonstelling in het Westbroekpark, waarbij de gemeente tevens op zich nam te zorgen voor de benoodigde voorzieningen, zooals waterleiding e.d.

De gemeente verleent dus uitsluitend medewerking; bouw, inrichting en exploitatie worden verzorgd door de in oprichting zijnde N.V. Ned. Tentoonstelling Mij., welker oprichting dezer dagen haar beslag krijgt De gemeente moest echter tevoren waarborgen hebben, dat er iets goeds tot stand gebracht zou worden, iets van aesthetische, cultureele en paedagogische waarde. Hiervoor werd, als voorlooper van de Ned. Tentoonstelling Mij., een comité gevormd, dat zich voor een en ander garant stelt, samengesteld als volgt:

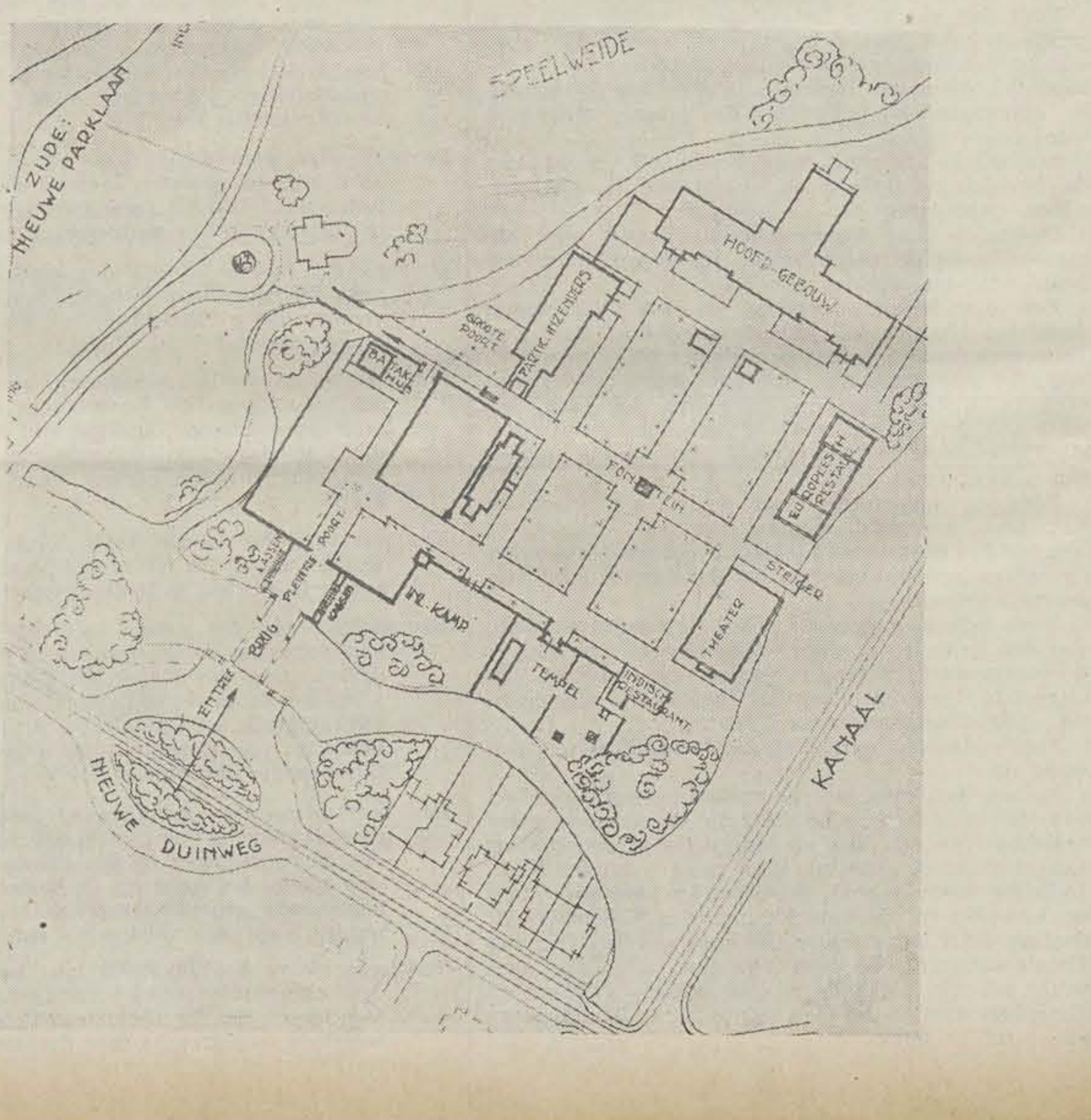
Voorzitter: *Chr. J. I. M. Welter*, Oud-Minister van Koloniën en oud-vice-president van den Raad van Indië; onder-voorzitter: *J. Hardeman*, hoofdambtenaar aan het Departement van Koloniën, oud-directeur van het Departement van Onderwijs en Eeredienst ,*jkvr. B. Elias*, directrice van het Schoolmuseum, Den Haag; *dr. H. E. van Gelder*, directeur van den Dienst voor Kunsten en Wetenschappen; *ir. J. F. van Hoytema*, hoofdingenieur-adviseur van de gemeente en majoor *A. E. W. de Jong*.

Waarschijnlijk zal dit comité nog een kleine uitbreiding ondergaan.

Op het uitnemend daartoe geëigende terrein van ongeveer 4 H.A. oppervlakte, dat mooi met water doorsneden wordt, is men nu druk bezig, want half Mei a.s. zal de opening der tentoonstelling plaats hebben.

Zooals men op onderstaanden plattegrond kan zien, komt de Hoofdingang aan den Westduinweg, met een overbrugging van den vijver, waarover men op een klein voorplein komt en via een gespleten Balineeschen poort, den voorhof bereikt, aan het eind afgesloten door het Batak-huis.

Aan den rechter kant geeft een poort toegang tot het groote plein, waaromheen de verschillende gebouwen zijn gegroepeerd. Naar links heeft men direct een prachtig gezicht op het monumentale hoofdgebouw, dat men hier dus, in tegenstelling met Parijs, waar de weg er dicht langs liep, in zijn geheel, van een afstand kan overzien, hetgeen zeker een bijzonder mooi effect zal maken.

De opstelling van de gebouwen wordt anders dan die te Parijs; daar men hier te maken heeft met één afzonderlijk geheel, en niet met een onderdeel van een wereldtentoonstelling. Bovendien beschikt men thans over een grootere ruimte, waardoor men het voordeel heeft, dat verschillende gebouwen, in tegenstelling met Parijs, van alle zijden te zien zijn, en dus de geheele buitenwand in stijl zal moeten worden afgewerkt.

In het hoofdgebouw, bestaande uit een groote middenhal (de achterwand daarvan wordt ingenomen door een diorama van *Eland*, voorstellende: de hoogvlakte van Garoet, met op den voorgrond, sawah's en ploegende karbouwen) en drie vleugels, komt dezelfde verzameling van het Koloniaal Instituut te Amsterdam, die er in Vincennes was opgesteld.

Naar verluidt, zal ook H. M. de Koningin enkele fraaie voorwerpen in bruikleen afstaan en heeft men reeds tal van aanbiedingen van particuliere verzamelingen voor de hal. In ieder geval wordt ervoor gezorgd, dat ook in dit deel iets bijeengebracht wordt, wat de moeite waard zal zijn. Het groote plein voor het hoofdgebouw wordt geheel in Oostersche sfeer gehouden. Tegenover het hoofdgebouw komt de Balineesche tempelhof en voorts, ter rechterzijde van het hoofdgebouw het particuliere paviljoen, dat in denzelfden stijl is opgetrokken. Daarnaast het Minangkabausche huis, dat evenals in eigen omgeving, aanleunt tegen een bosschage, waardoor, zoo als trouwens in de Padangsche Bovenlanden ook veelal gebruikelijk is, de achterwand onafgewerkt kan blijven, hetgeen ook te Parijs het geval was.

Of het inwendige van dit typische gebouwtje, dat er zich zoo goed toe leende, weer op passende wijze door *Boeatan* zal worden aangekleed en beheerd, is nog een open vraag.

De *Firma Grupe*, die deze tentoonstelling met subsidie der gemeente 's Gravenhage beheert, heeft natuurlijk groote onkosten gemaakt om alles hierheen en in orde te krijgen, waardoor 't begrijpelijk is, dat zij, met het oog op de winst, die zij met deze onderneming hoopt te maken, dit huis niet gratis aan *Boeatan* wil afstaan, al moet het haar duidelijk zijn, dat juist een dergelijke Toonkamer met verkoop van Oost- en West-Indische volkskunst, waarvoor Boeatan éénig in haar soort is, een groote attractie voor de tentoonstelling zou uitmaken, en met den goeden naam, welke Boeatan in en buiten ons land heeft, zeker tal van bezoekers zal trekken, van wie velen, gelijk in de Heulstraat 19 te 's-Gravenhage, telkens terug zullen komen.

De Raad van Beheer van Boeatan wil zich gaarne opnieuw, evenals te Vincennis, de niet onbelangrijke onkosten getroosten om het Minangkabausche Huis, waaraan zij zich begrijpelijker wijze door de schitterende resultaten van Parijs, eenigszins gehecht is, weer even goed in te richten en te beheeren, maar een zeer hooge huur te behalen daarbij, zou gezien Boeatan's omstandigheden, niet mogelijk zijn, tenzij door vele belangstellenden in de goede zaak daarin geholpen.

Gelukkig heeft nu de Tooneelvereeniging der Inlogen-studenten te Utrecht zich bereid verklaard het beroemde Neger-stuk van *Eugène O'Neill:*

The Emperor Jones

dat in Amerika en Engeland met zoo'n groot succes is vertoond, ten bate van Boeatan's streven, op te voeren, gelijk zij het verleden jaar met uitverkochte zalen twee keer voor liefdadige doeleinden in Utrecht gaven.

Op *4 April* a.s. zal dit treffend moderne tooneelstuk, onder regie en ensceneering van *Adriaan Hooykaas*, in de Koninklijke Schouwburg te 's-Gravenhage worden opgevoerd, zoowel *des middags* als *des avonds*, tegen gewone schouwburgprijzen.

Kaarten daarvoor zijn reeds van heden af, bij Boeatan in Heulstraat 19 te Krijgen.

Zegt het voort!

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Wat Indië kan geven.

De Loc. (30/1, blz. 3) vestigt de aandacht op hetgeen *Ds. F. Kleyn* schreef in het Orgaan der Vrijz. Hervormden, op zijn terugreis naar Holland na volbrachte tournée in Indië. Holland is voor Ds. Kleyn, in Indië weer levend geworden, terwijl hij het in het Vaderland zelf meer en meer ziet wegsterven. In de Roode Zee passeerde de *P. C. Hooft* de twee Hollandsche sleepbooten, de Witte en Zwarte Zee, die het 17.000 ton groote droogdok sleepten van New Castle naar Nieuw-Zeeland. Onmiddellijk was een bedrag bijeen voor kisten bier, sigaren en ijs, en roeiden 4 matrozen met den eersten stuurman naar het dok en de sleepbooten. Onder de passagiers was een warm gevoel levend geworden, dat meer omspande dan alleen een hartelijk gebaar aan eenige landgenooten. *Hier was Holland!* Hier was Holland, dat zoo klein is, dat het op een wereldkaartje alleen een stip is, en dat uitgestrekte eilanden om den evenaar zijn koloniën noemt. *Als het er op aan komt, als de menschelijkheid er bij te pas moet komen, dan leeft het saamhoorigheidsgevoel op.* Dat heeft Ds. Kleyn ook in Indië ervaren. Men moet nooit wanhopen, de ware natuur laat zich nooit verkrachten. Het is waar, *Holland* lijdt aan het sectarisme, de eigenwijze, onmenschelijke, hooghartige heerschzucht van groepjes over het geheel en ten koste van het geheel. Holland leeft in den leugen, dat degenen, die zich bij uitstek de nationalen noemen, het minst de natie als een eenheid willen dienen. Holland is bezig een verzamelnaam te worden voor groepen aan elkaar innerlijk vreemd en elkaar wederkeerig als besmet verklarend. Maar nu weet Ds. Kleyn meer. De ware Hollander is een andere. Helaas, men moet *in Indië of op zee* zijn om dat weer te verstaan. De sporen, dat *de splijtzwamziekte* zich ook in Indië uitbreidt, zijn aan te wijzen. Ds. Kleyn wil echter het geloof behouden, dat dáár, waar men nog met zooveel verscheidenheid van ras en volk te maken heeft, uit de ervaring en levenspraktijk de kracht wordt gewonnen om haar te bestrijden en, als de cholera, te overwinnen. Dan zal Indië waarlijk een „wingewest" blijken te zijn, doordat het aan Holland zijn kostbaarste bezit zal hebben teruggegeven, *zijn geestelijke gezondheid*, waaruit een eigen kultuur, een volkskultuur kan opbloeien, en zijn hang naar geestelijke vrijheid, waaraan het een historischen naam te danken heeft.

Het *Soer. Hbl.* (11, 18 en 23/1) vertelt „Uit het Geestelijk Leven" in Holland.

Koloniale lusten en lasten.

In de telegrammen wordt melding gemaakt van *een pleidooi* in „La Dépêche de Toulouse" *om aan Duitschland Togo en Kameroen terug te geven.* Duitschland's koloniale vraagstuk had ook de aandacht van „La Dépêche Coloniale". Volgens de *Java-Bode* (3/2 „Duitschland's koloniale aspiraties", *Observer)* bestaat er in Duitschland een sterke strooming om het idee van de teruggave der vroegere koloniale gebieden te propageeren, doch deze propaganda moet meer berusten op gevoelsargumenten, dan op overwegingen, dat Duitschland in de huidige omstandigheden inderdaad zooveel profijt zou hebben van deze koloniën. De propaganda emaneert dan ook hoofdzakelijk van de zijde van patriotten en vroegere kolonisten. De koloniale begrootingen voor den oorlog gaven bijna voortdurend enorme deficits te zien, welke beschouwd in het licht der geheele begrooting, wel geen overwegende rol speelden, doch die niettemin in den tegenwoordigen benarden financieelen toestand van Duitschland, te zwaar zouden blijken. Koloniën, en ook de vroegere Duitsche koloniën, leveren voor het grootste deel grondstoffen op, welke naar het moederland getransporteerd worden. Het is moeilijk te zien op welke wijze het Duitsche volk zou profiteeren of zijn levensstandaard zou zien te verhoogen, door een koloniale protectieve tarievenpolitiek, welke ongetwijfeld zou volgen, zoodra Duitschland zijn vroegere koloniën terugkrijgt. De eenigen, die er zijde bij zouden kunnen spinnen, zijn enkele scheepvaartmaatschappijen en sommige grootondernemers. De doorsnee-Duitscher zou er echter niets bij winnen. Het Duitsche koloniale vraagstuk moet dus practisch alleen beschouwd worden als een gevoelskwestie, welke echter tegenover de enorme andere vraagstukken van den dag, geheel in het niet verzinkt.

Het *Soer. Hbl.* schrijft over „Het Gouden Boek" der Koloniale Tentoonstelling van Parijs (1, 3 en 4/2, *Mr. H. D. van Werkum)*, „Britsch-Indië" (28/1 en 6/2, *Jehaz Wallah)* en „Het ontwakend Oosten" (28/1 en 3/2, 4de bl.), de *Java-Bode* over „Indo-China" (4/2, 4de bl.) en „Br.-Indië" (5/2, 3de bl.), de *Deli Crt.* over „Br.-Indië" (10 en 11/2, 3de bl.), *De Loc.* over „Nederland, Indië en Arabië" (3/2, blz. 4, *Prof. Sn. H.)* en „Shanghai" (30/1, blz. 3).

Regeeringsantwoord.

Het *Soer. Hbl.* (3/2, 2de bl. Z.) noemt *de M. v. A. der Regeering* op het afdeelingsverslag over de financieele nota, *een rustig en goed gedocumenteerd stuk.* Wanneer de Regeering zich verzet tegen de aan haar adres gelanceerde beschuldigingen: dat zij zich door de gebeurtenissen heeft laten verrassen, is zij — n. h. i. van Z. — volkomen in haar recht. *Niemand, ook in de particuliere bedrijfswereld, heeft voorzien, dat de economische depressie zulk een omvang zou hebben.* Zijn niet overal in Indië in de afgeloopen jaren kapitaalsuitgaven gedaan, welke in het licht der jongste gebeurtenissen onverantwoord zijn te achten? Zie den geweldigen uitbouw onzer scheepvaartmaatschappijen met luxe booten; de vergrooting en verfraaiing onzer voornamere hotels, die hierover thans in zak en asch zitten. Zie de kostbare gebouwen, opgericht door zaken, die thans nauwelijks het hoofd boven water kunnen houden. Zóó was het over de heele linie. *De Regeering verwerpt*, zooals te begrijpen is, volstrekt *het denkbeeld eener inflatie.* Een inflatie-vraagstuk bestaat voor

de Regeering niet. Overigens verklaart de Regeering zich tegen het staken van het verleenen van *buitenlandsche verloven*, en tegen maatregelen tegen het verteren van *pensioenen* buiten Indië. Zij is in beginsel vóór verdere beperking van buitenlandsche verloven. Een zeer krachtige *ontplooiing van overheidsdiensten*, die tot verbetering van de cultureele, sociale en economische verhoudingen moeten bijdragen, zal niet mogelijk blijken, vóór de maatschappij zelf de daarvoor te bezigen werkkrachten in voldoende mate zal hebben opgeleverd. Er kan niet aan worden gedacht het herstel van *een sluitend budget* tot 1940 uit te stellen, ook omdat het Land er nooit in zou kunnen slagen tot dat jaar de tekorten door leeningen te dekken. Een tijdelijke *opschorting der aflossing* van schulden zou het Lands-crediet ernstig benadeelen. Het komt der Regeering niet waarschijnlijk voor eene andere en voor Indië voordeeliger *verdeeling der kosten van de Zeemacht over Holland en Indië* te verkrijgen dan de thans bestaande. Z. meent dat deze laatste zeer belangrijke kwestie niet altijd mag worden beheerscht door „overleg tusschen Opperbestuur en Indische Regeering en eene veeljarige practijk". Het wordt *z. i.* noodig dat *de Staten-Generaal* doen blijken van hunne meening over de vraag: of ruimere koloniaal-politieke opvattingen geene voor Indië minder bezwaarlijke oplossing van het verdeelingsprobleem wettigen.

Wij verwijzen naar het *Soer. Hbl.* (1/2, 2de bl. „De landsmiddelen", *Z.)*, het *Bat. Nwsbl.* (4 en 8/2 „Uit den Volksraad", *R.)*, *De Loc.* (4/2, blz. 21 „De Organisatie"), de *Java-Bode* (4/2 „Afvloeiing bij de B. O. W.") en de *Deli Crt.* (11/2 „Het antw. der Reg."; 13/2 „De schuldvraag"; 2de bl. „Brieven van Java").

Militaire politie. (Vervolg).

Nu de Regeering de z.g. „Leger-Politie-Commissie" instelde, acht *De Loc.* (3/2, blz. 3 „Politie en Leger") van belang een artikel van den heer *A. Hoorweg*, oud-leider der Politie, verschenen in de „N. I. Politiegids". De strijd voor het behoud der gewapende politie is in 1923 en 1924 geëindigd met eene nederlaag. De waan, dat *de vervanging van de gewapende politie door het leger* met zich zou brengen eene besparing van millioenen, zegevierde over de gezonde beginselen, welke gedurende eene reeks van jaren aan onze bestuursvoering in *de Buitengewesten* ten grondslag hadden gelegen. De vervanging bracht met zich eene groote verschuiving van Java-troepen naar de Buitengewesten. De ernstige onlusten, welke den 12den Nov. 1926 op Java uitbraken, droegen er toe bij om bij de Regeering de overtuiging te wekken, dat Java onvoldoende beschermd was, en ijlings werd overgegaan tot eene legeruitbreiding, welke de legerbegrooting met *f* 4 millioen omhoog joeg, een bedrag vertegenwoordigend, dat bijna gelijk was aan het totaal der begrooting voor de gewapende politie in 1922. Deze bedroeg *f* 4.618.162. De vervanging van de gewapende politie door het leger, bracht met zich den eisch van oprichting van veldpolitie. Alleen aan bezoldigingen kostte dit personeel in 1930 *f* 2.6 millioen. *De met de opheffing der gewapende politie beoogde bezuiniging op de Landsuitgaven is dan ook* — n. h. o. van den heer Hoorweg — *eene illusie gebleven.* Het verschil in kosten tusschen leger en gewapende politie is zoo aanzienlijk, dat zonder aarzeling kan aangenomen worden, dat eene vervanging van leger door de gemoderniseerde gewapende politie, de veldpolitie, eene groote besparing zou opleveren. Door eene oordeelkundige hergroepeering van de strijdkrachten in de Buitengewesten zou bovendien de algemeene veiligheid geen gevaar behoeven te loopen.

Het *Bat. Nwsbl.* (4/2 „Volksraad", *R.)* constateerde, dat in den Volksraad *het verzet der nationalisten* tegen de gedachte, het leger voor politiediensten te gebruiken, algemeen is. Feitelijk sluit zich dit standpunt aan bij dat der Vad. Club die, om geheel andere redenen natuurlijk, ook niets voelt voor maatregelen, die „de weerkracht van het leger in gevaar zouden kunnen brengen".

De *Java-Bode* (8/2) vermeldt het oordeel van den Oud-Gouverneur *M. B. van der Jagt* over de versobering bij Leger en Vloot. De *veldpolitie* is in handen van het Europeesch Bestuur een prachtwapen geworden. Overbodig en onnoodig is het *z. i.* om een deel van *het Leger* te gaan inrichten als de marechaussée. In Indië hebben wij de *militie* gekregen, waarmee het Leger met louter Europeanen versterkt is. Toch heeft men het weer onnoodig uitgebreid na de communistische relletjes van 1926.

De *Deli Crt.* (8/2) wijst op de artikelen van generaal Gerth van Wijk in „De Rijkseenheid", waarin de instelling van militaire politie bepleit wordt; de reorganisatie, en niet de afbraak, leidt *h. i.* tot een bezuiniging en is doeltreffend.

Werklooze Nederlanders in Indië.

Het kernpunt van het vraagstuk der Europeesche werkloosheid in Indië ziet het *Bat. Nwsbl.* (8/2 „Urgent", *R.)* in de vraag: *Wat moet er gebeuren met de uit Nederland naar Indië getogen arbeidskrachten, die thans geen werk meer hebben en naar alle waarschijnlijkheid ook niet meer zullen vinden binnen afzienbaren tijd.* De Indische employé, die door de crisis broodeloos is geworden, kan het in Indië voorshands beter uitzingen dan in het koude Holland. Voor arbeid in Nederland staan zijn handen verkeerd en bovendien zijn daar al handen te veel. Voor een zeer belangrijk deel van deze arbeidskrachten zal in een periode van vele jaren in Indië geen werk meer zijn. In de cultures zal men duurzaam terug moeten naar een lager niveau en dit zal allereerst geschieden door arbeidsbesparing. Van een groot aantal ondernemingen staat vast dat zij ten doode zijn opgeschreven. Het is in strijd met het maatschappelijk belang, dat een aantal werklooze Nederlanders, die ook in de toekomst in Indië geen emplooi meer zullen kunnen vinden, zich hier blijft ophouden. Tegen den tijd dat er zekere ontspanning in den toestand is gekomen, zullen hunne plaatsen door jongere, goedkoopere Indische krachten (van welken landaard ook) worden ingenomen. Zij zullen op den duur vervallen aan de publieke liefdadigheid, zonder uitzicht dat daaraan een eind komt. Het zou niet overbodig zijn, wanneer de Volksraad ook dit vraagstuk in de discussie betrok. Het is van zeer urgenten aard.

Cultuurzaken vinden wij behandeld in het *Soer. Hbl.* (28/1 en 4/2 „Cultuurbelangen", *Dr. v. H.;* 6/2, 2de bl. „Andere begrippen", betr. mogelijkheden voor de Java-Suikerindustrie in Br.-Indië, *Z.)*, *De Loc.* (26, 27 en 28/1 „Steunverleening aan werkloozen"; 29/1, blz. 53 „Kolonisatie N.-Guinea") het *Bat. Nwsbl.* (30/1 „Europeanen in de kampongs"), de *Java-Bode* (2/2 „De Eur. rubbercultuur") en de *Deli Crt.* (3/2, 2de bl. „De Chadbourne-overeenkomst"; 4/2, 2de bl. „Het crisiswerk der A. M. V. J." te Bandoeng).

Goedkoope woningbouw.

Modelkampongs bouwen kan iedereen. En als er niet op het geld gelet behoeft te worden, kan men de huisjes zoo mooi en comfortabel maken als men wil. Doch dan kan het gebeuren, dat de huurwaarde geraamd wordt op *f* 20 tot *f* 25 per maand. Wordt een dergelijke huurprijs opgebracht, dan kan men er zeker van zijn, dat de bewoner niet behoort tot die categorie der bevolking, voor welke de woningbouw eigenlijk bestemd was. De *O. J. S.* pikt dat anders in. Te *Wonokromo* (Soerabaja) projecteerde men voor het personeel van de stoomtram een aloon-aloon, waaromheen de grootere dienstwoningen gebouwd zullen worden, zoomede een aantal zijwegen, waaraan de kleinere woningen komen te liggen. *De huizen* zijn, binnen het raamwerk, van steen, terwijl de daken, in Minangkabau'schen stijl, vervaardigd zijn volgens het Wilahsysteem, met spanten van bamboe, gedekt met sirappen. Deze dakconstructie maakt, dat het binnen koel is, ook al brandt de zon op het dak. De keukentjes, één achter elke woning, zijn in gelijken stijl gebouwd, beneden van steen, boven van eterniet, met het dak van gespleten bamboe met sirappen. Bad- en waschgelegenheden zijn geprojecteerd per woningblok, met afzonderlijke afdeelingen voor mannen en vrouwen. Alle ruimten zijn voorzien van tegelvloeren. Bad- en waschwater wordt verstrekt uit een eigen watertoren der maatschappij, terwijl het drinkwater geleverd wordt door de gemeente Soerabaja. De groote woningen bevatten twee groote kamertjes en één klein kamertje; de kleine woningen twee kamertjes. De huurprijs voor de groote woningen werd bepaald op *f* 6,50 en voor de kleine op *f* 4 per maand. De keukentjes zijn ontworpen door den oudheidkundige *Ir. H. Maclaine Pont. (Soer. Hbl.* 5/2, 2de bl.)

Het *Soer. Hbl.* vertelt van „Banka-zaken" (2, 4 en 5/2, 2de bl. *Z.)* en van „Prehistorisch onderzoek" (5/2, *Dr. V. St. C.)*, *De Sum. Post* van „De Baliërs weer thuis" (12/2, 4de bl.).

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

Timboel van 31 December geeft onder den titel: „Allereerst werkverruiming noodig", een artikel waarin gewezen wordt op de dringende noodzakelijkheid tot het nemen van maatregelen om den economischen nood der Inlandsche bevolking, ontstaan door de sterke vermindering van werkgelegenheid, te lenigen. Het artikel luidt in extenso als volgt:

„Economisch zoowel als politiek is de internationale hemel zwart van de conflicten en rampspoeden. Ook aan Indonesië zullen onweersbuien en windhoozen niet bespaard blijven.

Economisch is de bevolking hier reeds het uiterste genaderd. Wat er aan padi in voorraad is, wordt tegen lage prijzen verkocht, het vee op groote schaal vervreemd om slechts te kunnen voldoen aan de belastingplichten. Want geld is er niet meer onder het volk. Inplaats dat nu de Regeering met wijs beleid een beduidend deel der landrente-opbrengst prijs geeft, laat zij, vol angstige fiscaliteit toe, dat een overijverig Inlandsch bestuur de bevolking de financieele duimschroeven aanlegt, opdat de belasting achterstand niet oploopt en de landrente voldaan wordt. Zij riskeert dat daardoor de Indonesische bevolking, thans op den rand van den economischen afgrond staande, daar wordt ingedreven. Zoo ver is het al gekomen dat het verlies van het bezit van den grond door velen reeds als een verlossing gevoeld wordt, door het wegvallen van de daarop drukkende lasten. Maar men moet leven? En waarvan?

Het Europeesche bedrijf is slechts bedacht op bezuiniging, dus op inkrimping van werkgelegenheid en het Gouvernement volgt dit voorbeeld. In de suikerindustrie, bij de theecultuur, wordt de restrictie rigoureus doordevoerd. Contractueele banden weet men wel los te krijgen. Het Gouvernement, bij pandhuis en spoor de Indonesische werkkrachten wegens eensklaps in het groot gebleken „ongeschiktheid" op groote schaal ontslaande, handelt niet mooier.

Jaar in, jaar uit, zoolang als het nog voor den wind ging, heeft de Westerling ons zijn hoogere rechtsbewustzijn, zijn moreele zich gebonden achten aan de uit gesloten contracten of uit de (economische) goede zeden voortvloeiende verplichtingen voor oogen gehouden. De poenale sanctie heette voor Indonesiërs noodig wegens het gemis aan zulke voortreffelijke rechtsinstincten.

De manier waarop men zich thans weet af te maken van wettelijk gesloten huur en contractueel vastgelegde arbeidsovereenkomsten, is geen verheffend spel. „Nood breekt de moreele wet", schijnt thans de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke leuze.

En zoo verzinkt de Indonesische bevolking steeds dieper in de economische ellende. Er zijn Gouvernementscommiessies voor werkloosheidszorg ingesteld en men spreekt veel van werkverschaffing. Maar de groote maatschappijen gaan voort met arbeidersontslag. En het Gouvernement doet in de practijk niet anders, terwijl de Regeering juist in deze tijden aangewezen was om tot werk-*verruiming* over te gaan. Inplaats van het *nationale* bedrijfsleven te stimuleeren door credietverschaffing en -verlenging, wordt door de Centrale kas op inperking en op straffe toepassing van de reeds zware bepalingen door de afdeelings- en desabanken aangedrongen. De „welvaarts" zorg door deze instelling schijnt op het kweeken van door de bevolking opgebrachte winsten gericht te zijn.

Op intellectueel gebied vindt het slooperswerk eveneens plaats, zoodat na het herstel der crisis het vele jaren zal duren om weer op te bouwen wat men thans afbreekt. Het is alsof de ethiek op onderwijsgebied met Satanslust te niet gedaan wordt. Wij Oosterlingen leeren in dezen tijd wel scherp den schijn van voorheen tegenover het wezen van thans onderscheiden. Op economisch terrein vallen noodlottige gebeurtenissen te voorzien. De politieke gevolgen daarvan zijn evenwel *niet* te voorzien; zelfs niet benadering. Doch te vreezen staat dat ze die uit de periode Fock van 1922—1925 nog zullen overtreffen

Wij teekenen thans met donkere kleuren. Doch we vreezen dat de nabije toekomst der Indonesische samenleving zwarter zal blijken dan de somberste vermoedens. Een zich zelf regeerend land zou het hierop niet laten aankomen. Daar richt men crisis- en ondersteuningscomité's op, die practisch werk kunnen leveren. *Hier* te lande volstaat men met theoretisch dispuut in colleges te Batavia. De „economische" commissies doen wat aan philantropie en de V. C. speelt daarmede bovendien een onzuiver politiek spel.

Buiten Hoog-Ambtelijk verband schijnt Indonesië niets te vermogen. *Wat* wordt er onder leiding van de Regentschapsraadsvoorzitters gewaagd om te komen tot werkverruiming voor de Indonesische bevolking. Door klein, niet al te kostbaar werk op het gebied van wegen-, pasar-, volksscholenbouw enz enz. konden de regentschappen thans in hun gebied de werkgelegenheid verruimen en zoo, alle tezamen genomen, op groote schaal werkverruiming tot stand brengen. Zulke werkverschaffing onttrekt thans aan aan het Europeesche bedrijf ook niet de goedkoope werkkrachten.

Maar bevangen door iets als een paniek-psychose gaat men precies in omgekeerden zin te werk. De pestbestrijdingsassaineering met haar werkverschaffende woningverbetering zet men stop.

De Centrale Kas kan door de financiering van de door ons verlangde maatregelen, door credieten aan regentschappen, aan samenwerkende desa's enz. te

verschaffen, thans iets werkelijks presteeren op welvaartsgebied. Trouwens, van de geldmiddelen waar de afdeelingsbanken mee werken, behoort een aanzienlijk gedeelte aan de desakassen.

De Hooge Regeering kan extra crisisfondsen aan de Centrale Kas ter beschikking stellen om dit werk van reconstructie op groote schaal aan te vatten. Zoodoende bewerkt men niet alleen een werkverruiming in dezen crisistijd, maar legt men ook een solide basis voor de economische ontplooiing van desa- en regentschapsgemeenschappen, legt men de fundamenten waarop in de toekomst de auto-activiteit van onderop kan worden gegrondvest.

De Hooge Heeren te Batavia zetelen te ver weg en ze staan te ver af van den tani om dit alles aan te voelen, daarom is een decentralisatie als door ons geschetst bij dit crisiswerk eerste eisch. De financieele consequenties moeten overwogen worden, doch men overwege niet te lang. Het kon anders wel gebeuren dat deze, gemeentlijk al te theoretische bespiegelingen door noodlottige gebeurtenissen achterhaald worden.

Men make thans van den nood een deugd en decentraliseere; door hulp metterdaad prikkele men tot auto-activiteit."

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Europeesch Export Extract

No. 5. Februari: De boormachine in de Tropen. — Het Koninklijk Koloniaal Instituut door A. Sr. (voornamelijk wordt de bibliotheek besproken).

De Indische Gids

Maart: Prof. mr. J. E. Heeres (herdacht door George Nypels. In het bijzonder moet hij genoemd worden als schrijver van het Corpus Diplomaticum Neerlando—Indicum, waarvan in 1907 het eerste en in 1930 het 2de deel verscheen). — Het Roode Kruis in Ned.-Indië, door H. Bakker (vervolg en slot. Gedurende zijn 60-jarig bestaan heeft het zeer veel bijgedragen tot verzachting en veraangenaming van het lot van de deelnemers aan militaire expedities en excursies, maar beantwoordt thans geenszins aan de doelstelling omschreven in art. 2 zijner statuten en is derhalve niet voorbereid op de hoofdtaak van het Roode Kruis). — Bibliothèque coloniale internationale. Institut colonial international. Bruxelles, Sessions à Paris 1931, door dr. H. G. Heyting. — Een vergeten Afrika-reiziger, door A. Hallema (n.l. mr. Hendrik Swellengrebel (de Jonge), dus niet de gouverneur van de Kaap, maar een bloedverwant, wiens onderzoekingen notities, teekeningen en journalen, alsmede onbekende aquarellen van de 18de eeuwsche Kaapkolonie en onuitgegeven reisjournalen betreffende Zuid-Afrika door den heer Hallema uit het familiearchief van den heer H. A. M. Swellengrebel te Oudenbosch worden besproken). — Kolonisatie-misstanden in Nieuw Guinea, door P. J. G. (die eenige onjuistheden rechtzet en de hoop uitspreekt, dat velen de Kolonisatie als een nationaal belang zullen gaan zien en het als zoodanig naar vermogen zullen willen steunen). — Zal de Goudkust een tweede witwatersrand worden, door Fred. Oudschans Dentz overgenomen uit Het Vaderland van 30 Januari).

De Indische Post

No. 7 van 13 Febr.: Graven van hen, die naar Indië kwamen en de Stamvaders werden van nog voortlevende Families, door mr. P. C. Bloys van Treslong Prins (op zijn vele tochten door Indië teekende de schrijver heel wat grafschriften op en daarvan publiceert hij er thans 20). — Rimboeherinneringen, door H. v. P. II. — Poenan-Saga. II (over het verdwijnende Poenan-ras deelt de schrijver een eigenaardige legende mede, die nog steeds de ronde doet door het onherbergzame, nauw geëxploiteerde brongebied der Barito-rivier).

De Indische Verlofganger

No. 31 van 4 Maart: Eene belangrijke beslissing van de Kroon (van het Belastingbureau.) — Ontspanning en vermaak, door A. Hallema (tijdens de reizen per zeilschip van en naar Indië in den Compagniestijd. Een reisverhaal uit de 17de eeuw).

Koloniaal Tijdschrift

Maart: Botsing van rechtsgevoel, door mr. W. J. L. van Es (in en om Shanghai). — De kern van de staatkundige hervorming in de Bataklanden, door D. W. N. de Boer (er is in de Bataklanden een levendige belangstelling gewekt door de oriënteeringsreizen inzake de bestuurshervorming). — Genève en de dwang der arbeid onder in de overzeesche gewesten, door mr. A. Neytzell de Wilde. — De Vereeniging van de Vorstenlanden op Java onder het bewind van een gouverneur, door P. W. Jonquière (als beweegredenen veronderstelt de schrijver: aansluiting aan de drie andere Gouvernementen op Java als even belangrijk bestuursressort, uniformiteit der te nemen bestuursmaatregelen en waarschijnlijk als gevolg van de behoefte aan bezuiniging.) — De verdwijning van de Lampoengsche merga's 1855—1913, door dr. J. W. van Royen (de Lampoengsche merga's, boea's en federaten kwamen in 1751 officieel onder Nederlandsch gezag). — De taak van het Binnenlandsch Bestuur ten opzichte van natuurbescherming, door K. W. Bezemer (deze is in N.-I. voor alles Regeeringszaak).

Nederlandsch-Indië

No. 10 van 15 Januari: Socialistische Adviseurs (nl. de benoeming van J. van Gelderen tot secretaris van de Economische commissie. De vraag is of iemand, die in een nabije toekomst de eenheid van het Rijk wil verbreken, die dus Nederlandsch-Indië wil losscheuren van het moederland, op een plaats mag worden gebracht, waar hij in de gelegenheid is, om tot de verwezenlijking van deze revolutionnaire denkbeelden een werkzaam aandeel voor zijn rekening te nemen).

Tropisch Nederland

No. 23 van 7 Maart: Monumenten in de West, door C. K. Kesler (schrijver noemt er 4 in Paramaribo, dat voor Koningin Wilhelmina, dat van jhr. mr. T. A. J. Asch van Wyck, dat van mr. G. H. Barnet Lyon en dat van J. G. W. J. Eilerts de Haan. In Curaçao heeft men een standbeeld van mgr. M. J. Niewindt, van Louis Brion, van S. E. L. Maduro en dat voor de gesneuvelde militairen bij den overval van Urbina, waarop naast het Spaansche opschrift, door toedoen van het Alg. Ned. Verbond, een Nederlandsche vertaling werd gevoegd.

De schrijver had er nog bij kunnen vermelden, dat er in Albina een borstbeeld van H.M. de Koningin aan den Waterkant is opgericht en dat er in Albina op 18 April 1928 een monument is onthuld ter herinnering aan den Districts-Commissaris van Marowyne J. Wyne 1ste Luit. der Inf. N.I.L. onder wiens leiding de Wyne-weg werd aangelegd. De huidige commissaris van het district schreef mij, dat op den steen tevens staat vermeld, dat dit monument is geschonken door de Troepenmacht Suriname en burgerij van Albina).

Nederlands Roeping in Indië, door prof. dr. A. W. Nieuwenhuis. XXI. — Ambon in het verleden, door A. Hallema. Het nummer is rijk verlucht.

Volkscredietwezen

Januari: Ontbinding van de Volkscredietbanken en overdracht van hare vermogens aan een Algemeene Volkscredietbank uit juridisch of zedelijk oogpunt, door mr. Th. A. Fruin. — Het Inlandsche Drukkers- en Boekhandelbedrijf te Bandoeng, door G. A. E. Tänzer. — Schuldverlenging in het Regentschap Bondowoso, door K. C. Over de Linden. — Rechtsgevolgen van beleening van pensioenen ingeval van faillissement van den gepensionneerde.

Vrij Nederland

No. 27 van 4 Maart: De Nederlandsche kolonie Suriname. (Het bevolkingsvraagstuk. III.)

De West-Indische Gids

Maart: Oudheden uit Suriname, op zoek naar de Amazonen, door C. H. de Goeje, slot. (De schrijver deelt zijn stof thans in de volgende hoofdstukken in: IV. De Amazonen-Mythen zijn inwijdingsverhalen. V. Verklaring der Mythen. Natuurmoeder en waterwezens Levende steen. VI. Het goud. De twee wereldbeginselen. VII Amazonen-oorlog. VIII. Mogelijk is er toch een natie met vrouwenregeering geweest, samenhang met de oude Amerikaansche beschavingen. IX. Epiloog). De familie van Halewyn van de Werve in Suriname, door Fred. Oudschans Dentz. — Een paar opmerkingen, door C. K. Kesler (op het artikel van W. R. Menkman: Nederland en Suriname in het Januarinummer. Wat de kwestie van het woord Creool betreft, scharen wij ons aan den kant van den heer Menkman). — Uitstervende Arowakken? door L. C. v. P(anhuys). — Woordenlijst en samenspraak. Hollandsch—Papiamentsch—Spaansch, samengesteld door W. M. Hoyer. Derde druk 1931, (besproken door mr. B. de Gaay Fortman.

ZENDINGS- EN MISSIEBLADEN.

Annalen van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart. Maart: Indrukken van een nieuweling, door Pater J. Verschueren van Z.-N.-Guinea. — Op bezoek te Makassar, door Pater M. Stigter.

Een vaste Burg is onze God. Maart: Brief uit Poeloe Tello, door W. F. Schröder. — Uit het dagboek van zendeling Schröder.

Kruis Triomf. Maart: De Apostolische Prefectuur van Bandoeng,—Kajaaaang Aasiiinn, door J. de Rooy (een liedje dat door onze Indische straten klinkt en nooit verslijt).

„Petrus Donders". Maart: Van Maand tot maand, door A. Nederveen (de crisis en de uitbarsting in Suriname, geschreven door Zuster Emelia). — Uit vervlogen dagen, door A. de Groot. — Vijf-en-zeventig jaren in Suriname 1856—19 Nov. 1931 (n.l. de Missie van de Eerw. Soeurs van Roozendaal).

Ons Suriname. Februari: Kerk, Vrede, Zending, door P. M. Legêne. — Medische nood in Suriname (de zegenrijke arbeid van den heer H. Zangen in het binnenland wordt besproken).

Sint Melania Blad. Maart: Coëducatie, door H. — Javaansche legenden, door Poetri Indonesia (het ontstaan van 't Javaansche alphabet).

Tijdschrift voor Zendingswetenschap 76ste deel, Iste stuk: Zending en adat, door prof. mr. J. C. Kielstra. — Zending en Volksleven op Java, door dr. F. L. Bakker. — De Medische Zending en de Evangeliseerende Zending in hare onderlinge verhouding, door A. de Mol van Otterloo. — Overzicht van het Zendingswerk in Ned. Oost- en West-Indië, door Joh. Rauws. — Belangrijke verschijnselen op Zendingsgebied. (De Madjlis Agoeng op Oost-Java. — De Ned. Ind. Zendingsraad. — Het opiumschuiven als sociaal vraagstuk in Ned.-Indië. — Het zendingswerk der Ind. kerk).

„Van Zegen en Zorgen", Februari: Kroniek (waarin de stichting: Protestantsch Jeugdhuis Oost-Java welkom wordt toegeroepen.)

De Katholieke Missiën. Maart: De groei van een missistatie, door P. Jan Smit. slot (op Flores).

Nederl. Zendingsblad. Maart: De Instituteering van de Madjlis Agoeng der Oost-Javaansche Kerk, door C. W. Nortier (op 11 December). Reis naar Indië (van zendingsdirector D. Crommelin begin Maart.) — In Memoriam de Bijbelvrouw Ma Simah, door A. J. Bliek.

Suriname

In de op 28 Januari ingezonden Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer betreffende de Surinaamsche begrooting voor 1932 schreef de Minister van Koloniën:

„Omtrent de ontwerpen van wet tot herziening van de Regeeringsreglementen van Suriname en van Curaçao worden de adviezen van de Koloniale Staten en van den Kolonialen Raad eerlang tegemoet gezien."

Uit *„De West"* van 29 Januari blijkt dat het advies der Koloniale Staten op 25 Januari aan den Gouverneur is toegezonden. Daarin worden o.i. verscheidene zeer juiste opmerkingen gemaakt. Daar we mogen verwachten dat het advies spoedig door den Minister openbaar zal worden gemaakt, gaan wij daarop niet in.

***

„De West" van 5 Febr. schrijft:

„In een korte zitting der Koloniale Staten is gisteravond de behandeling der pensioenverordening beëindigd. Het ontwerp werd aangenomen met algemeene stemmen, op die van den heer May na.

Bij de behandeling werden nog twee beslissingen van belang genomen.

Aangenomen werd een amendement om de ambtenaren die meer dan tien dienstjaren hebben, te laten voortdienen op de bepalingen der oude pensioenverordening.

De heer May deed een poging om de bepaling te doen lichten, dat gepensionneerden die in het huwelijk treden, voor hun vrouw en kinderen geen pensioen nalaten. Zijn amendement werd echter verworpen, zoodat die bepaling gehandhaafd blijft."

Een uitvoerig artikel over de behandeling van de pensioenverordening vindt de lezer in *„De Rijkseenheid"* van 9 Maart.

***

In *„De West"* van 5 Febr. lezen wij nog de volgende berichten:

„De fabriek waarin de proeven worden genomen met de koffiebereiding Fernandes, is sedert eenigen tijd gesloten, terwijl de door Stork uitgezonden technici naar Nederland zijn teruggekeerd. Men deelt ons echter mede, dat hieruit niet behoeft te worden afgeleid, dat de zaak op het doode punt is gekomen. De zaak wordt niet losgelaten."

Een uitvoeriger mededeeling ware welkom geweest.

***

„Twee gouddelvers, onderhuurders van het placer De Jong, hebben de vorige week een prachtige vondst gedaan. Door een inkalving waren zij verdreven van hun werkplaats en besloten om weder een kijkje te nemen op hun oude werkplaats in de zoogenaamde Charmes kreek (bekend door de vondst zoowat dertig jaar geleden, van een brok kwarts, hetwelk 14 kilogram goud bleek te bevatten). Daar vonden zij, aan de oppervlakte, op een plek waar zij te voren misschien reeds honderd maal waren voorbijgegaan, kwarts met zichtbaar goud. De verheugde goudzoekers gingen aan het stuk slaan der kwartsen en hadden het geluk een hoeveelheid van drie kilogram goud, in den vorm van pepites, daaruit te voorschijn te halen. Een schat die deze zwoegers wel gegund is!

De namen der betrokken goudzoekers zijn: Johan Gever en James Waddel."

Wij teekenen hierbij aan dat het placer De Jong reeds langer dan 40 jaar in bewerking is. De laatste vier jaren is onderscheidenlijk daarvan 43941, 36248, 29750, 56850, gram goud aangevoerd, geproduceerd door onderhuurders.

Naar aanleiding van deze vondst brengt de redacteur van „De West" in het nummer van 9 Februari een reis in herinnering, die hij 34 jaren geleden naar het Mindrinitti gebied heeft gemaakt in gezelschap van wijlen den heer Julius Muller, den beheerder van het placer De Jong.

De schrijver besluit zijn artikel aldus:

„Wat wij op dit placer en later op Brokolonko en elders hebben gezien, maken het voor ons ontwijfelbaar, dat de Surinaamsche bodem nog schatten aan goud herbergt. Ook is het merkwaardig, dat terreinen als placer De Jong, die al tientallen van jaren „uitgewerkt" heeten te zijn, nog steeds met voordeel exploitabel blijken."

***

Nagekomen Berichten.

„Boeatan".

De Jaarlijksche algemeene vergadering van „Boeatan" zal plaats hebben Woensdag 23 dezer, des avonds 8 uur in Heulstraat 19, Den Haag.

Alle belangstellenden zijn welkom.

„Jones".

Maandag 4 April a.s. komt de beroemde negerkeizer „Jones" in den Kon. Schouwburg. Zie onze rubriek Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

Het bedrag voor steun aan werkloozen, die naar de goudvelden willen vertrekken, is door den gouverneur verhoogd van f 15.000 tot f 25.000. De besteding van dit bedrag is toevertrouwd aan den heer A. A. Dragten.

Het aantal vergunningen voor vrij onderzoek neemt, naar wij in De West lezen, steeds toe. Jammer genoeg, zijn er reeds enkele mislukkingen te constateeren, maar als geheel moet nog het resultaat van deze eigenaardige proefneming worden afgewacht.

Curaçao

Waarom toch?

De Amigoe di Curaçao van 6 Februari 1932 bevat 31 advertenties, waarvan drie in het Engelsch. Twee daarvan zijn van de *Koninklijke Nederlandsche Stoombootmaatschappij,* die echter ook een advertentie in het Nederlandsch heeft. Dat die twee Engelsche advertenties betreffen het personenvervoer *naar* de bovenwindsche eilanden en het vrachtvervoer van daar heldert deze eigenaardigheid niet op.

Dr. Waterman.

Wij hebben een verzuim te herstellen. Het 25-jarig doctoraat van dr. N. Waterman op 20 Februari 1932 hebben wij onvermeld gelaten. En dat terwijl Curaçao in die 25-jaar zijn aandeel gehad heeft en alle reden heeft, dr. Waterman dankbaar te zijn. Immers hij was het, die na dr. Van Houtens rapport den openbaren gezondheidsdienst inrichtte en vier jaren (1915—1919) aan het hoofd ervan stond. Zijn arbeid, ook op het gebied der bestrijding van geslachtsziekten, werd zeer gewaardeerd, en men had dr. Waterman er gaarne gehouden. Een woord van gelukwensch en dankbaarheid tot den jubilaris is ook namens Curaçao op zijn plaats.

Aruba.

Als een voorlooper van de telegrafische berichten over de Venezolanen-rebellen op Aruba mogen wij dit bericht onder het opschrift „Urbinitis op Aruba?" in de *Amigoe* van 13 Februari l.l. zeker beschouwen:

„Uit twee particuliere brieven van Aruba vernamen wij, dat er de laatste weken op dat eiland een ware Urbinavrees bestaat. Geruchten liepen er dat Urbina zich op het eiland bevond, en politieposten versterkt zijn.

Hier op Curaçao hebben deze geruchten ook de ronde gedaan en doen ze het nog. En zooals het gewoonlijk gaat een ieder dikt het wat aan. Zoo hoorden we, dat de „Van Nes" naar Aruba was, om een opstand te dempen, terwijl we dien oorlogsbodem rustig voor de haven zagen liggen. Kapt. Ravelli was naar Aruba, terwijl we hem kort daarop op straat tegen kwamen. Eenige onbekende individuen zouden getracht hebben het licht af te snijden enz.

Bij informatie aan de autoriteiten werd ons medegedeeld, dat het maar praatjes waren en dat de heeren Mr. van Dijk proc. gen. en Meersma naar Aruba vertrokken waren per Libertador voor inspectie.

De heer Meersma is er thans nog.

Of de geruchten nu van alle grond ontbloot zijn? Wel dat ze schromelijk overdreven zijn, zooals gewoonlijk."

Uit den Verren Vreemde

Het opheffen van een niet verstrekt mandaat.

In het *Kol. Wkbl.* van 10 September 1931 deelden wij mee, hoe de V.B.-raad de algemeene beginselen had aanvaard, zooals deze door de Permanente mandatencommissie werden ontworpen, voor den overgang van een gebied onder A-mandaat tot de positie van onafhankelijken staat. In dezelfde vergadering van 4 Sept., waarin dit besluit werd genomen, droeg de V.B.-raad aan de mandatencommissie op, om nu ook verder het voorstel van den mandataris Groot Brittanje, tot emancipatie van het koninkrijk Irak, met opname van dezen staat als lid in den V.B., aan die algemeene beginselen te toetsen.

De mandatencommissie heeft zich van deze opdracht gekweten in een rapport van 13 November. Zij acht Irak in het bezit van een gevestigde regeering en een voldoend geregeld bestuur. De tegenwoordige militaire toestand is niet zoo, dat Irak bij machte is zich zelfstandig te verdedigen. Maar indien Irak lid wordt van den V.B. zal het de beschermende garanties deelachtig worden die in dit lidmaatschap liggen opgesloten. Bovendien is in Juni 1930 tusschen Engeland en Irak een verdrag gesloten van wederkeerige hulp. De politie en het leger worden sterk genoeg geoordeeld om de rust te bewaken. De bestaande financieele positie kan gezond worden genoemd. De thans geldende wet en de organisatie der rechtspraak vergen eenige nadere voorzieningen, de noodzakelijkheid hiervan is echter erkend.

Leidden deze overwegingen de mandatencommissie tot een gunstig oordeel, zij besprak toch ook nog een reeks wenschelijkheden. Deze betreffen de bescherming der minderheden, de voorrechten en belangen der vreemdelingen, ook wat hun rechtspraak betreft; de vrijheid van geweten, voor godsdienst, onderwijs, medisch missiewerk; het waarborgen van financieele en andere verplichtingen, benevens overeenkomsten door den zich terugtrekkenden mandataris als zoodanig aangegaan. Voor al deze aangelegenheden zou de Iraksche regeering zich tegenover den V.B.-raad door een plechtige verklaring moeten binden.

Daarmede was de verlangenlijst nog niet ten einde. Aanbevolen werd, dat de economische verhoudingen het stelsel van gelijkheid op den voet der meest begunstigde natie, in wederkeerigheid, tot zijn recht zullen doen komen. Voorts zou Irak moeten besluiten elk geschil over de interpretatie van tegenover den V.B.-raad aangegane verbintenissen te onderwerpen aan de uitspraak van het Permanent hof van internationale justitie in Den Haag.

Aan dit alles voegde de mandatencommissie toe, dat zij de vraag ook had overwogen of door de door Irak tegenover Groot-Brittanje aangegane verbintenissen het begrip „onafhankelijke staat" niet te zeer in het gedrang komt; zij verklaarde dat zulks formeel niet het geval is.

Den 28sten Januari 1932 nam de V.B.-raad, na overweging van alle hier in 't kort weergegeven beschouwingen van de mandatencommissie, het besluit om het V.B.-mandaat over Irak op te heffen en dien staat geheel onafhankelijk te verklaren, onder voorwaarde, dat de regeering tegenover den V.B. het naleven van een aantal vastgestelde verplichtingen zal op zich nemen. Deze komen overeen met de voorstellen van de mandatencommissie.

De — zoo beknotte — onafhankeikeid is nog niet ingegaan. De juiste tekst van de af te leggen verklaring moet nog worden opgesteld. Bij de voorafgegane besprekingen waren eenige verschilpunten niet ten volle vereffend kunnen worden. Een redactiecommissie moet die vereffening verder bewerken. De formule zal in de Mei-bijeenkomst van den V.B.-raad definitief beklonken worden.

Aannemende dat dit resultaat zal worden bereikt, gaat ook dan echter de opheffing van het mandaat nog niet dadelijk in. De V.B.-raad heeft toch bepaald, dat zulks eerst het geval zal wezen wanneer Irak als lid in den V.B. zal worden opgenomen. Hierover moet de algemeene V.B.-vergadering beslissen, die in September a.s. te Genève bijeenkomt. In die vergadering kan elke staat, lid van den bond, een stem uitbrengen. Voor de toelating als lid moet de candidaat ⅔ der uitgebrachte stemmen verwerven. Tot de eischen, welke het V.B.-verdrag stelt, om toegelaten te worden behoort „volkomen zelfbestuur". Hierbij zou voor Irak een vraagteeken kunnen worden gesteld maar de algemeene vergadering zal zich ten deze wel voegen naar de zienswijze van de mandatencommissie en den raad.

Wij hebben, bij de bespreking van het Irak-geval, in het nummer van 10 September erop gewezen, dat voor de afwikkeling van zaken in deze bijzondere aandacht wordt gevraagd omdat dit de eerste keer is dat een gebied onder V.B.-mandaat aan deze voogdij onttrokken wordt. Dit feit is op zichzelf opmerkenswaard en het doorloopen proces kan tot leering en school strekken.

Maar bij het overlezen van hetgeen op dit geval betrekking heeft, heeft zich een herinnering aangemeld, volgens welke er geen aan Groot-Brittanje over Irak opgedragen mandaat bestaat; hierdoor wordt het geval nog te meer merkwaardig.

In verband hiermede schreef ik boven dit artikel: het opheffen van een niet verstrekt mandaat.

Wel werd Engeland aangewezen om dit voormalige Turksche gebied als A-mandaat voor den V.B. te besturen, maar hiertegen werd in Irak dadelijk op zoodanige wijze opgekomen, dat men daarmede wel rekening heeft moeten houden. Bij het benoemen van een mandataris werd uitgegaan van de opvatting, dat het betrokken land zich bij het bestuur moest laten leiden door den raad en de hulp van Engeland, als mandataris van den V.B., totdat het oogenblik zou zijn gekomen dat het in staat zou zijn op zich zelf te staan (art. 22 V.B.-verdrag). Een ontwerpmandaat, op dezen grondslag samengesteld, verwierf de instemming van de Britsche regeering, maar het is door den V.B. verder *niet* in behandeling genomen, het is althans *niet* in een lastbrief vastgelegd. In Irak was een heftige beweging ontstaan tegen het denkbeeld om het land onder mandaat te stellen. De Irakkers vreesden in plaats van de voormalige vrij losse Turksche overheersching terug te krijgen, onder de meer authoritaire Britsche machtsuitoefening te blijven.

Deze beschouwing krijgt te meer beteekenis door het voorschrift van (hetzelfde artikel) van het V.B. verdrag zelf, volgens hetwelk bij de keus van den mandataris met de wenschen van de betrokken gemeenschap rekening moet worden gehouden.

Iets anders zou wezen, dat Irak wel bereid zou zijn, zich in volle vrijheid van zelf-beslissen, bij verdrag te verbinden om raad van Engeland te aanvaarden in den vorm van wederkeerigheid van te bewijzen diensten.

Groot-Brittanje had reeds, sedert de in 1917 in Irak op de Turken behaalde overwinning tijdens den grooten oorlog, het bestuur daar in handen. De Britsche hooge commissaris sir Percy Cox, wist dit bestuur nu in den geest van de V.B.-bedoeling te leiden, juist door de mandaatgedachte onuitgesproken te laten. Hij slaagde er ook in de candidatuur van den Arabischen vorst, Emir Feisal voor het koningschap aannemelijk te maken. In November 1920 werd een voorloopig gouvernement ingesteld. Den 10en Augustus 1921 werd Feisal tot koning gekozen en reeds den 23en d.a.v. als zoodanig plechtig gekroond.

Koning Feisal voelde zich gedragen door de Britsche medewerking, die hij toch wel geleidelijk wilde zien verdwijnen; een zijner idealen was lid van den V.B. te worden.

In die richting strevende, heeft hij zijn land door den V.B. verder laten behandelen alsof Engeland er mandataris van den V.B. ware. Engeland bracht elk jaar over zijn beleid in Irak een rapport aan den V.B. uit, dat door de mandaten-commissie in behandeling werd genomen. In de officieele V.B.-stukken werd over mandaat en mandataris gesproken alsof inderdaad een mandaat-opdracht verstrekt ware.

Londen beschouwde het als een behaald voordeel, dat den 10en October 1922 een verdrag kon worden gesloten tusschen Zijne Britsche Majesteit en den Koning van Irak, waarin Irak zich verbond al die zaken te doen voor welke Groot-Brittanje zich ten opzichte van den V.B. verantwoordelijk zou hebben te beschouwen indien het een mandaat had gekregen.

Bij tractaat van Lausanne van 6 Augustus 1923 deed Turkije afstand van Mesopotamië (Irak). De conferentie deed toen ook het bestuur over het land aan Groot-Brittanje toe, zoo bevestigend wat sedert de verovering van Bagdad in 1917 was ingezet. Maar dit was nog geen bevestiging van het V.B.-mandaat.

Nadien zijn tusschen Engeland en Irak meer tractaten gesloten, doch steeds in de verhouding van zelfstandige, gelijkwaardige, onafhankelijke staten.

Er speelt zich dus wel iets zeer eigenaardigs, of wil men liever „zeer oneigenaardigs" af. De onafhankelijkheid wordt erkend van een staat, wiens onafhankelijkheid tevens zoo in het gedrang wordt gebracht, dat zij alleen erkend wordt „formeel" te bestaan. Voor de toelating tot den V.B. is als criterium gesteld, dat het land „op zich zelve kan staan" (art. 22) en „volkomen zelfbestuur" (art. 1) zal hebben, en aan Irak worden eischen opgelegd, waardoor het niet op zich zelve zal staan en geen volkomen zelfbestuur zal hebben. Met veel zorg wordt de opheffing voorbereid van een V.B.-mandaat dat niet verstrekt is.

Intusschen is blijkbaar iedereen tevreden over den gang van zaken en zien allen met blijdschap de opname van Irak in den V.B. tegemoet. Voor den waren diplomaat maken deze omstandigheden het succes te mooier.

Ingezonden

Schoonmaaktijd — Opruimtijd.

Nu de schoonmaaktijd begint aan te breken en van zelf bij de opruiming boeken en tijdschriften zullen worden weggedaan, is er een schoone gelegenheid aan dezen een nuttige bestemming te geven.

De Afdeeling Boekverspreiding van het Algemeen Nederlandsch Verbond, Laan 34, 's-Gravenhage, kan alle *tijdschriften en boeken* — geen dagbladen — nuttig gebruiken bij de verspreiding van leesstof onder land- en stamgenooten.

Sedert tal van jaren oogst zij met dit nationale cultureele werk veel dank en waardeering ver over de landsgrenzen.

Het is misschien velen lezeressen niet bekend, dat iederen eersten werkdag der maand een ophaaldienst door 's-Gravenhage gaat om tijdschriften en boeken af te halen voor de instandhouding van ons werk.

Geeft uw adres op, dan komt de wagen bij u.

Maar nu, met den schoonmaak, die wellicht bij vele huisvrouwen vóór Paschen zal afloopen, is er een gelegenheid om de Afdeeling Boekverspreiding te gedenken, en ons toe te zenden wat u missen wil op het gebied van tijdschriften en boeken. En is toezending bezwaarlijk, belt u dan het A. N. V. op — No. 112508 — en wij zullen de leesstof doen afhalen.

Huisvrouwen, helpt allen mee.

Er is een schoone taak te vervullen, waaraan U zonder moeite en zonder kosten kunt medehelpen.

FRED. OUDSCHANS DENTZ,
Leider van de Afd. Boekverspr.

Laan 34, Telefoon 112508.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling 's Gravenhage.

Celebes-film.

Mededeeling dat op Vrijdag 18 Maart 1932 des avonds 8 uur, door de Haagsche Afdeeling van de Vereeniging „Oost en West", in samenwerking met het „Koloniaal Instituut" en het „Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap", in de groote zaal van den Dierentuin te 's-Gravenhage de mooie „Celebes-film" voor haar leden zal worden vertoond met muzikale begeleiding en een korte toelichting door den heer J. Tideman, Oud-Gouverneur der Molukken.

De leden en begunstigers van de Vereeniging „Oost en West" hebben voor zichzelf en één huisgenoot op vertoon van hun lidmaatschap- tevens contributiekaart voor 1932, recht op vrijen toegang met gelegenheid tot plaatsbespreking bij den Dierentuin op 18 Maart van 10 uur v.m. tot 4 uur n.m. a f 0.10 per persoon.)

De Secretaris,
J. C. BAUDOIN

Afdeeling Nijmegen.

Dinsdag 22 Maart a.s. des avonds acht uur in den grooten foyer van den Stadsschouwburg, Voordracht met Lichtbeelden, over: Opbouwend en vernielend vulkanisme in den N. I. Archipel", door dr. G. L. L. Kemmerling, Geoloog, Oud-Direteur van den Vulkanologischen dienst in N. I.

Leden met introducé(e) en begunstigers(sters) hebben vrijen toegang.

In April op nader aan te geven datum Filmmiddag in het Olympia-Theater. Zie hieromtrent t.z.t. het Kol. Weekblad en de plaatselijke bladen.

Afdeeling 't Gooi.

De heer H. Gorter zal voor deze afdeeling een lezing houden over „Mahamatma Ghandi en zijn strijd tegen het Westen" op Maandag 21 Maart te 8 uur in het gebouw „De Vereeniging" O. Enghweg 19. Introducé's zijn welkom.

Gaarne herinneren wij nog eens aan de gelegenheid tot betaling der contributie door overschrijving op postrekening 162852 van den ondergeteekende. Na 1 April e.k. zal over het verschuldigd bedrag, verhoogd met incassokosten, worden beschikt.

DE SECR.-PENNINGMEESTER.

Afdeeling Apeldoorn.

Verleden Vrijdag trad voor de afdeeling op de heer mr. Dr. P. H. W. G. v. d. Helm, oud-Gouvernementssecretaris van Suriname. Z.Ed. schetste ons in zijn inleiding de geschiedenis van Suriname om daarna naar aanleiding van een flinke serie zeer mooie lantaarnplaatjes land en volk te behandelen.

Zoo ging 't van de kust af naar binnen de strandformatie; rivieren; het lage vlakkeland; het oerwoud en de stroomversnellingen — met de bonte mengeling van verschillende rassen en volken, niet te vergeten de echte Hollandsche kolonisten; de kleine landbouw met al zijn teleurstellingen, het goud, hout, bauxiet en suiker en ten slotte Paramaribo en de Hernhutters.

't Was zeker te betreuren, dat deze frissche causerie, getuigende van liefde voor land en volk, door een zóó klein auditorium is aangehoord. Echter 't enthousiasme, waarmede spreker zijn onderwerp behandelde, heeft niet geleden onder die geringe belangstelling.

Excursie naar het Koloniaal Instituut.

't Plan bestaat om 4 April met de cursisten van den „Indischen Leergang" daarheen te gaan. Oost-en-West-menschen kunnen zich daarbij aansluiten. Als 't plan vasten vorm heeft aangenomen, volgen in de N. Apd. Ct. en dit blad nadere mededeelingen.

'n Meevaller!

Voor eenige weken verblijdde ons een lid met een extraatje. Deze week ontvingen wij van een ander lid, die onbekend wenscht te blijven, ook een extra bijdrage ,waardoor het tekort op de rekening 1931 voor een belangrijk deel verdwenen is.

Contributiebetaling.

Van het bankierskantoor kwamen eenige contributiekaarten terug met opmerking als: „niet thuis"; „viermaal geweest", enz.

De penningmeester verzoekt vriendelijk ten spoedigste alsnog te gireeren aan No. 93038 van J. C. Baars. *Secr. der Afd. Tel. 4027.*

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Informatie-Bureau.

Het Informatie-bureau der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag, is dagelijks geopend van 10—12 en van 2½—4 uur (des Zaterdags alleen tot 12 uur).

Verkrijgbaar ad ƒ 0.25 „Curaçao", naar de laatste gegevens bewerkt door het Bestuur der afdeeling aldaar, welker secretaris, de heer H. J. C. Bodenburg Hellmund gaarne bereid is verdere informatiën omtrent Curaçao aan belanghebbenden te verstrekken

Aan de Besturen der Afdeelingen.

(Artikel 5 Huishoudelijk Reglement)

Elk afdeelingsbestuur zendt jaarlijks vóór den 1en Maart aan het Hoofdbestuur:

a. het verslag over het afgeloopen jaar, met vermelding van den toestand op 31 December van het vorige jaar en der resultaten welke verkregen zijn door inrichtingen door de afdeelingen in het leven geroepen;

b. eene geldelijke afrekening;

c. eene opgave van onderwerpen, welke de afdeeling op de jaarlijksche algemeene vergadering behandeld wenscht te zien;

d. een candidatenlijst, houdende opgave van een dubbeltal candidaten voor de mogelijke voor de afdeeling openvallende plaatsen in het Hoofdbestuur.

VAN DE REDACTIE.

Jaargang K. W.

Complete jaargangen K. W. 1931 verkrijgbaar aan het Algem. Secretariaat der Vereeniging, Korte Voorhout 6 — ad ƒ 1.50 p. j. Giro No. 14574.

Luchtpost uit Indië.

Blijkens mededeeling van de Indische Postadministratie heeft het retourvliegtuig „Uil" van den Holland-Indië dienst 218 K.G. 390 G. aan boord.

Uitzending voor 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederl.-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging: a. leeraar Duitsch (doctoraal diploma of akte B); b. predikant bij de Protestantsche Kerken.

Zij, die voor uitzending voor één dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën, Afd. B, Eerste Bureau.

BIOSCOOPNIEUWS

CENTRAAL THEATER, DEN HAAG, Lange Poten 41.

Maurice Chevalier in „'t Cafétje (in de Engelsche versie) met Francis Dee. A Paramount Picture.

Albert Loriflan, de vroolijke, optimistische kellner van het Petit Café klaagt op zekeren dag zijn nood aan zijn besten vriend Paul Michel, eveneens in het café werkzaam, dat het kellnersvak geen leven is voor „den zoon van den tuinman van een millionair". Deze millionair is onlangs overleden en heeft Albert Loriflan in zijn testament bedacht met een schenking van een millioen francs. Op het advocatenkantoor dat de erfenis regelt is een zekere Monsieur Cadeux werkzaam. Cadeux is bevriend met Philibert, den eigenaar van het Petit Café, die van plan is zijn knappe dochter Yvonne aan hem uit te huwelijken.

Samen komen zij op het idee Albert 400.000 francs af te zetten, door den kellner een contract te laten onderteekenen, waarin bepaald wordt dat Albert 400.000 francs aan Philibert moet betalen, indien Albert zijn betrekking opzegt, terwijl Philibert een gelijke som aan Albert verschuldigd is, indien hij Albert ontslaat.

De kunst is thans Albert het contract te laten teekenen, alvorens deze van de erfenis hoort. Philibert laat hem „wijnproeven", en wanneer Albert tot ergernis van Yvonne dronken uit de wijnkelder komt, geeft Philibert hem een groote salarisverhooging en neemt tevens een clausule in het contract op, dat Albert voor een periode van twintig jaar 20.000 francs per jaar zal verdienen. In zijn toestand kan het Albert weinig schelen wat hij onderteekent, doch Paul Michel, die hem het contract voorleest merkt wel dat het geen zuivere koffie is. Als Albert dan ook bericht krijgt dat men hem een millioen heeft vermaakt, doorziet Michel het plan der twee oplichters.

Albert wil zich nu laten ontslaan, hetgeen den caféhouder 400.000 francs zou kosten, en de bediening van de gasten wordt dan ook abominabel.

Albert heeft zijn millioen en besluit „Parijs te gaan verkennen", in gezelschap van zijn vriend Michel. Zij werken overdag in het café en des avonds, en meestal des nachts, vermaken zij zich in de Parijsche cabarets. Loriflan soupeert avond aan avond met een mooie dame, in het geheim bespionneerd door Cadeux.

Wetend, dat Albert dat dag-en-nachtwerk op den duur niet zal kunnen volhouden, laat hij hem kalm zijn eigen finantieel graf graven, want als Albert 's morgens niet klokslag zeven uur in het café is, ontvangt Philibert zijn 400.000 francs.

Yvonne laat zich door Paul Michel vertellen dat zij verliefd is op Albert. Op een avond begeeft zij zich met haar vader en Cadeux naar Albert's cabaret. Loriflan zit weer met de „mooie dame" aan tafel. Philibert vraagt hem te spreken. Albert wil 'snachts met rust gelaten worden. Van zeven uur 's avonds tot zeven uur 's morgens wil hij den gehaten caféhouder niet zien. Hij slaat Philibert een bloedneus en gaat weer naar zijn dame terug, die hem voorstelt aan een vriendin en aan een zekeren Monsieur Gastonnet.

Toevallig treedt Albert's ex-verloofde, Mademoiselle Hedwige in het cabaret op als chanteuse. Zoodra zij Albert gewaar wordt wil zij zich op hem wreken en zij vertelt aan Loriflan's gezelschap dat hij een doodgewone kellner is, hetgeen niemand wil gelooven. Yvonne heeft dit oogenblik gekozen om Albert's nieuwe vriendin een en ander onder den neus te wrijven, en als Albert niet voor zijn „mooie dame" opkomt, vat Gastonnet dit op als een persoonlijke beleediging. Albert wordt uitgedaagd op pistool. Hij heeft nog nooit een vuurwapen in de hand gehad, doch dat is het minste. De kok van Philibert's restaurant, die soldaat geweest is, geeft hem schietles, en vermaant hem dat de duellist, die het langst op den ander mikt, overeind blijft.

Op het veld van eer hoort de kok evenwel, dat Albert's tegenstander een gewezen officier bij de huzaren is, met zes succesvolle duels op zijn naam, en het zou voor Albert wellicht minder goed zijn afgeloopen als Yvonne niet verschenen was. Zij vertelt aan Albert's tegenstander en diens secondanten dat Albert een kellner is.

Gastonnet is woedend. Een duel met een kellner. Hoe waagt een kellner het met heeren de duelleeren. Albert verklaart dat hij geen kellner meer is en dat hij wil duelleeren. Doch Yvonne plaatst zich vóór hem en verhindert Gastonnet te schieten. De heeren beraadslagen, terwijl Albert en Yvonne in Gastonnet's auto de wijk nemen.

Mutatiestaat van 9 tot 16 Maart '32

Nieuwe Leden:	Voorgesteld door:
H. K. Middelburg, Amersfoort, Wilhelminastraat 1.	Afdeelingsbestuur van Amersfoort
L. Franken, Apeldoorn, Loolaan 67.	Eigen aanmelding.
J. A. Heuvelink, Architect, Apeldoorn, Kerklaan 6.	Afdeelingsbestuur van Apeldoorn.

Afschrijvingen:

N. E. Henriquez, Hoofd Bevolkingsregisterkantoor te Paramaribo.

R. I. P.

W. G. H. Teunissen, Hoofd Holl.-Chineesche school te Semarang.

Adresveranderingen:

Jhr. A. D. Laman Trip, Majoor-Commandant der Kon. Maréchaussée, van: Breda, naar: Nieuw—Ter Horn te Velp (Gld.) f 5.—. (Afd. Arnhem).

Dr. J. v. d. Hoeven Leonhard, van: Laren, naar: Hilversum, Van der Lindenlaan 2.

Mr. J. J. van Tiel, Oud-O.-I.-Hoofdambtenaar, Den Haag, van: Diepenburchstraat 37, naar: Wagenaarweg 9.

A. P. H. Swinkels, Werktuigkundige, van: Tandjong—Pandan, naar: Den Haag, p.a. Mijnbouw Mij. Billiton, Princessegracht 21. f 5.—.

F. A. von Lützow, Controleur Opiumregie, van: Den Haag, naar: Semarang.

D. Hermans, thans: Tuinemployé s.f. „Kalimati" te Batang.